

TILLÆG TIL

Planloven
med kommentarer

Helle Tegner Anker
med bistand af Jens Flensburg

TILLÆG TIL

Planloven
med kommentarer

Jurist- og Økonomforbundets Forlag
2015

Helle Tegner Anker
med bistand af Jens Flensborg
Tillæg til Planloven med kommentarer

1. udgave, 1. oplag

© 2015 by Jurist- og Økonomforbundets Forlag

Alle rettigheder forbeholdes.
Mekanisk, elektronisk, fotografisk eller anden gengivelse af
eller kopiering fra denne bog eller dele heraf
er ifølge gældende dansk lov om ophavsret ikke tilladt
uden forlagets skriftlige samtykke eller aftale med Copy-Dan.

E-bog ISBN 978-87-574-9830-1

Jurist- og Økonomforbundets Forlag
Gothersgade 137
1123 København K

Telefon: 39 13 55 00
Telefax: 39 13 55 55
e-mail: forlag@djoef.dk
www.djoef-forlag.dk

Indholdsfortegnelse

Forord	8
Oversigt over ændringslove	9
Ændringer i de enkelte paragraffer	
Kapitel 2. Landsplanlægning	15
§ 1	15
§ 2	16
§ 3	16
§ 4	17
Kapitel 2 a. Planlægning i kystområderne	21
§ 5 a	21
§ 5 b	22
Kapitel 2 a. Planlægning i hovedstadsområdet	23
§ 5 k	23
Kapitel 2 d. Planlægning til butikksformål	24
§ 5 m	24
§ 5 n	25
§ 5 p	26
§ 5 q	26
Kapitel 2 e. Planlægning og landzoneadministration for kommuner i yderområder og ikkebrofaste øer	28
§ 5 u	28
§ 5 v	28
Kapitel 3. Regional udviklingsplanlægning	30
§ 10 a	30
§ 10 b	30

Indholdsfortegnelse

Kapitel 4. Kommuneplanlægning	31
§ 11	31
§ 11 a	32
§ 11 b	34
§ 11 e	36
§ 11 g	39
§ 11 h	41
§ 11 i	42
Kapitel 5. Lokalplanlægning	43
§ 13	43
§ 15	45
§ 15 a	48
§ 16	49
Kapitel 6. Planers tilvejebringelse og ophævelse	51
§ 22 a	51
§ 22 b	51
§ 22 c	52
§ 23 a	52
§ 24	53
§ 25	54
§ 27	54
§ 28	55
§ 29	55
§ 29 a	56
§ 29 b	56
§ 30	57
Kapitel 7. Zoneinddeling og landzoneadministration	58
§ 35	58
§ 35 a	61
§ 36	62
Kapitel 8. Sommerhusområder	65
§ 40 a	65

Kapitel 10. Tilbageførsel	67
§ 50	67
Kapitel 12. Tilsyn	69
§ 51	69
Kapitel 13. Administrative bestemmelser	70
§ 54 b	70
§ 56	71
§ 57 a	72
Kapitel 14. Klage og søgsmål	73
§ 58	73
§ 60	74
Kapitel 15. Lovliggørelse og straf	78
§ 64	78
Bilag 2 (Ophævet)	79
Ikrafttrædelsesbestemmelser i ændringslovene	80

Forord

Siden afslutning af redaktionen på Planloven. Kommenteret af Helle Tegner Anker med bistand af Jens Flensborg (2013) d. 1. juli 2012 er der sket flere ændringer af planloven. Ændringerne omfatter både større ændringer af plan- og VVM-systemet samt en række konsekvensændringer som følge af de forskellige ændringer af planloven og andre love.

På foranledning af Jurist- og Økonomforbundets Forlag er det besluttet i forbindelse med optryk af et nyt oplag af Planlovskommentaren at udarbejde et tillæg, der redegør for ændringerne af planloven i tidsrummet fra d. 1. juli 2012 til d. 1. januar 2015. Der er i tillægget alene redegjort for lovændringerne. Der er således ikke tale om en opdatering af Planlovskommentaren med henvisninger til ny praksis mv. For nye domme og afgørelser vedrørende planloven henvises til Miljøretlige Afgørelser og Domme (MAD), Ugeskrift for Retsvæsen (UfR), Kendelser om Fast Ejendom (KFE) samt Natur- og Miljøklagenævnets afgørelsesportal.

I tillægget omtales alene de paragraffer, hvor der er sket ændringer. Ændringerne er som udgangspunkt markeret med kursiv. Det gælder dog ikke, hvor tekst er udgået af paragraffen. Visse lovændringer, der endnu ikke er trådt i kraft, omtales med en særskilt angivelse af ændringerne.

Januar 2015

Helle Tegner Anker

Oversigt over ændringslove

Lov nr. 358 af 9. april 2013 om ændring af lov om planlægning (Nye muligheder i landdistrikterne for erhverv og helårsboliger, ændring af reglerne om planlægning i kystområder og til butikformål, ophævelse af tilvejebringelses- og tilslutningspligt til fællesantenneanlæg og opsætning af panelantener og tekniskabe i landzone), L 147 FT 2012-13. Loven havde først og fremmest til formål at ophæve de særlige regler om landzoneadministration og planlægning i kystnærhedszonen for yderområder, der under den tidligere regering var indføjet i lovens kapitel 2 e ved lov nr. 424 af 10. maj 2011. Dette gjaldt også den samtidigt indføjede mulighed for at planlægge for udvalgs-varebutikker uden for bymidten i visse (mindre) kommuner (§ 5 m, stk. 6) og for større udvalgsvarerbutikker i mindre byer (§ 5 q, stk. 2-3). Som et alternativ til de særlige regler for yderområder indføjedes en ny landdistriktsbestemmelse (§ 35, stk. 1, 2. pkt.), der giver mulighed for at lægge særlig vægt på hensynet til udviklingen i vanskeligt stillede landdistrikter. Denne bestemmelse afløste tillige den ved lov nr. 424/2011 indføjede § 35 a om etablering eller udvidelse af mindre erhvervsvirksomheder. Formålet var ifølge lovbemærkningerne at give kommunerne en ensartet mulighed for at foretage en afbalanceret planlægning og afvejning af de konkrete hensyn i de enkelte landdistrikter. Den ved lov nr. 424/2011 i lovens bilag 2 indførte afgrænsning af yderområder i form af 29 kommuner og 15 ikke brofaste øer i andre kommuner blev derfor også ophævet. Ud over disse ændringer blev der ved lov nr. 358/2013 indføjet særlige bestemmelser om bortfald af bestemmelser i lokalplaner og visse servitutter om tilslutningspligt til fællesantenneanlæg (§ 15, stk. 11) samt nye bestemmelser (§ 36, stk. 1, nr. 14 og 15) om undtagelse fra kravet om landzonetilladelse for opsætning af panelantener og tekniskabe til mobilkommunikation på eksisterende antennemaster mv. Ændringerne trådte i kraft d. 11. april 2013 – dagen efter offentliggørelse i Lovtidende. Bestemmelsen om bortfald af lokalplanbestemmelser om tilslutningspligt trådte i kraft d. 1. januar 2014, jf. bekendtgørelse nr. 698/2013.

Lov nr. 1630 af 26. december 2013 om ændring af lov om vandløb, lov om naturbeskyttelse og lov om planlægning (Klassifikation af private og offentli-

ge vandløb, ophævelse af krav om dispensation i en række tilfælde til opførelse af bebyggelse inden for skovbyggelinjen og forenkling af VVM-processen m.v.), L 30 FT 2013-14. Baggrunden for denne lov var regeringens aftale med KL om regelforenkling. For planlovens vedkommende var der først og fremmest tale om en ændring af VVM-bestemmelserne, hvor VVM blev delvist frigjort fra kommuneplanlægningen. VVM-bestemmelserne er dog fortsat placeret i planlovens kapitel om kommuneplanlægning. Der blev i forbindelse med lovændringen udstedt en ny VVM-bekendtgørelse nr. 1654 af 27. december 2013, der siden er afløst først af bekendtgørelse nr. 764 af 23. juni 2014 og senest med virkning fra 10. november 2014 af bekendtgørelse nr. 1184 af 6. november 2014. I VVM-bekendtgørelsen er der bl.a. sket en udnyttelse af den ved lov nr. 1630/2013 indføjede bemyndigelse til at kræve anvendelse af et særligt anmeldelsesskema. Ud over ændring af VVM-bestemmelserne indføjedes der ved lov nr. 1630/2013 en specifik undtagelse til § 15 a, stk. 1 for hospitaler med helikopterlandingspladser. Ændringerne trådte i kraft d. 1. januar 2014. De hidtil gældende regler finder anvendelse for anmeldelse af anlæg efter VVM-reglerne foretaget inden d. 1. januar 2014. Tilsvarende gælder for behandling af klager over afgørelser truffet efter de hidtil gældende regler. Det bemærkes, at der i foråret 2014 er vedtaget en ændring af VVM-direktivet, som må forventes at føre til en større revision af de danske VVM-regler inden implementeringsfristens udløb d. 16. maj 2017.

Lov nr. 1631 af 26. december 2013 om ændring af lov om vandforsyning m.v., lov om vurdering og styring af oversvømmelsesrisikoen fra vandløb og søer og forskellige andre love (Konsekvensændringer som følge af lov om vandplanlægning), L 72 FT 2013-14. Ved lov nr. 1606/2013 fastlagdes et nyt koncept for vandplanlægning med virkning for den anden planperiode, der skal afsluttes senest d. 22. december 2015. Det nye vandplankoncept indebærer navnlig, at de bindende forskrifter i form af miljømål og indsatsprogrammer vil blive fastsat af miljøministeren ved bekendtgørelse. Vandområdeplanerne vil herefter alene tjene informationsformål. Som følge heraf blev der ved lov nr. 1631/2014 gennemført konsekvensændringer af en række love, herunder planloven. Det vil som udgangspunkt blive bekendtgørelser om indsatsprogrammer, der er rammestyrende for kommune- og lokalplanlægning. Miljøministeren fastsætter tidspunktet for ikrafttræden af de enkelte konsekvensændringer. Det må antages at ske i forbindelse med udmøntning af det nye vandplankoncept i form af nye vandområdeplaner samt bekendtgørelser. Det er hensigten, at dette skal ske d. 22. december 2015. De hidtil gældende regler opretholdes og finder anvendelse på vandplaner og handleplaner, indtil

disse ophæves eller afløses af bekendtgørelser om miljømål og indsatsprogrammer.

Lov nr. 80 af 28. januar 2014 om ændring af lov om erhvervsfremme og forskellige andre love (Ny regional vækst- og udviklingsstrategi, udvidelse af Danmarks Vækstråds opgaver m.v.), L 82, FT 2013-14. Loven indeholder væsentlige ændringer af plansystemet, idet planlovens bestemmelser om regionale udviklingsplaner ophæves og for størstedelens vedkommende overføres til lov om erhvervsfremme og regional udvikling (lovbekendtgørelse 1710/2010 m. senere ændringer). Der skal i henhold til denne lov efter 1. februar 2014 udarbejdes regionale vækst- og udviklingsstrategier, der skal samle de hidtidige regionale udviklingsplaner og regionale erhvervsudviklingsstrategier. Baggrunden for denne ændring var en evaluering af kommunalreformen, der i marts 2013 blev afleveret af Udvalget for evaluering af kommunalreformen. Evalueringen pegede bl.a. på, at der var behov for at sikre en resultatorienteret erhvervsudviklingsindsats. Samlingen i en regional vækst- og udviklingsstrategi har til formål at sikre større gennemslagskraft og synlighed. Indholdsmæssigt skal de nye vækst- og udviklingsstrategier i hovedtræk videreføre elementerne fra de regionale udviklingsplaner og de regionale vækststudviklingsstrategier, der hidtil er udarbejdet af de regionale vækstfora. De nye vækst- og udviklingsstrategier skal udarbejdes af regionsrådene med bidrag fra de regionale vækstfora. Ændringen af planloven betyder, at det regionale element udgår af planlovens rammestyringssystem. De nye regionale vækst- og udviklingsstrategier vil ikke være rammestyrende for kommuneplanlægningen, ligesom de heller ikke vil være bundet af landsplanlægningen. Det forudsættes dog, at der vil være en gensidig hensyntagen både i forholdet mellem landsplanlægning og vækst- og udviklingsstrategier og i forholdet mellem vækst- og udviklingsstrategier og kommuneplanlægningen. Loven trådte i kraft d. 1. februar 2014. De regionale udviklingsplaner vil forblive i kraft, indtil de afløses af de regionale vækst- og udviklingsstrategier.

Lov nr. 86 af 28. januar 2014 om ændring af lov om Natur- og Miljøklagenævnet og forskellige andre love (Obligatorisk digital selvbetjening ved indgivelse af klage samt obligatorisk videresendelse af klage over lokalplan til Natur- og Miljøklagenævnet), L 72 FT 2013-14. Lovændringen har til formål at gøre det obligatorisk at indgive klage ved anvendelse af digital selvbetjening og i øvrigt at sikre, at myndighedens videresendelse af klage også sker gennem den digitale selvbetjening. Endvidere sikres det særligt for klage over endeligt vedtagne lokalplaner, at klagen videresendes også i situationer, hvor kommunen vælger at udarbejde en ny lokalplan som følge af klagen. Sidst-

Oversigt over ændringslove

nævnte skal give mulighed for at tillægge klagen opsættende virkning for at forhindre udnyttelse af lokalplanen i den mellemliggende periode. Ændringerne af planloven træder i kraft, når den digitale selvbetjening er klar til brug. Det forventes at ske i løbet af efteråret 2014.

Lov nr. 742 af 25. juni 2014 om ændring af lov om miljøbeskyttelse og lov om planlægning (Kapacitet til destruktion af farligt affald og flytning af VVM-kompetence til regionsrådet m.v.), L 181, FT 2013-14. Ved denne lov blev der som konsekvens af, at regionsrådene d. 1. juli 2014 ved lov nr. 380/2014 overtog kompetence til at meddele tilladelse til råstofindvinding på land indføjtet en bemyndigelse til, at VVM-kompetencen i sager om råstofindvinding på land kan overføres til regionsrådene. Bemyndigelsen er udnyttet i den nye VVM-bekendtgørelse nr. 764/2014 med virkning fra 1. juli 2014. Lov nr. 742/2014 havde i øvrigt primært til formål at sikre fortsat dansk kapacitet til bortskaffelse (strukturen ved forbrænding) af farligt affald i Danmark, hvilket ikke berørte planlovens bestemmelser. Ændringerne vedrørende overførsel af VVM-kompetence blev indføjtet under behandling af lovforslaget, se Betænkning afgivet af Miljøudvalget d. 20. maj 2014 til L 181, FT 2013-14.

Lov nr. 1520 af 27. december 2014 om offentlige veje m.v., L 20, FT 2014-15. Ved denne lov er vedtaget en ny vejlov og desuden fastsat konsekvensrettelser af en række andre love, herunder planloven. Loven træder i kraft d. 1. juli 2015.

Lov nr. 1529 af 27. december 2014 af lov om ændring af lov om planlægning og lov om naturbeskyttelse (Forsøgsordning for kyst- og naturturisme og ophevelse af muligheden for at planlægge for lavenergibebyggelse i lokalplaner m.v.), L 70, FT 2014-15. Dette lovforslag blev fremsat samlet for lov nr. 1529/2014 og lov nr. 1530/2014, men blev opsplittet i to lovforslag ved betænkning afgivet d. 4. december 2014. Ved loven etableres med en ny § 5 navnlig en forsøgsordning for kyst- og naturturisme, hvor miljøministeren kan meddele tilladelse til planlægning for og landzonetilladelse til op til 10 projekter uden iagttagelse af de særlige krav i kystnærhedszonen, der følger af § 5 b, stk. 1, nr. 1 og nr. 4 og § 35, stk. 3. Ved loven ophæves endvidere muligheden for at fastsætte lokalplanbestemmelser om lavenergibebyggelse. Der gennemførtes tillige enkelte præciseringer i §§ 11 g og h og konsekvensrettelser i øvrige bestemmelser som følge af den nye § 5. Baggrunden for loven var navnlig to politiske aftaler om hhv. Vækstplan for dansk turisme (2014) og Vækstpakke (2014). Loven trådte i kraft d. 1. januar 2015.

Lov nr. 1530 af 27. december 2014 af lov om ændring af lov om planlægning og byggeloven (Helårsbeboelse i sommerhuse i sommerhusområder på de 27 småøer), L 70, FT 2014-15. Dette lovforslag blev fremsat samlet for lov nr. 1529/2014 og lov nr. 1530/2014, men blev opsplittet i to lovforslag ved betænkning afgivet d. 4. december 2014. Ved loven indføres i en ny § 40 a mulighed for, at der på 27 småøer kan meddeles dispensation til at udleje helårs-egnede sommerhuse til helårsbeboelse. Loven trådte i kraft d. 1. januar 2015.

Ændringer i de enkelte paragraffer

Denne å[* er omfattet af lov om ophavsret.

Uanset evt. aftale med Copy-Dan er det ikke tilladt at kopiere eller indscanne siden til undervisningsbrug eller erhvervmæssig brug.

Bogen er udgivet af Djøf Forlag (www.djoef-forlag.dk)

Landsplanlægning

§ 1

Loven skal sikre, at den sammenfattende planlægning forener de samfundsmæssige interesser i arealanvendelsen og medvirker til at værne landets natur og miljø, så samfundsudviklingen kan ske på et bæredygtigt grundlag i respekt for menneskets livsvilkår og for bevarelsen af dyre- og plantelivet.

Stk. 2. Loven tilsigter særlig,

- 1) at der ud fra en planmæssig og samfundsøkonomisk helhedsvurdering sker en hensigtsmæssig udvikling i hele landet og i de enkelte kommuner,
- 2) at der skabes og bevares værdifulde bebyggelser, bymiljøer og landskaber,
- 3) at de åbne kyster fortsat skal udgøre en væsentlig natur- og landskabsressource,
- 4) at forurening af luft, vand og jord samt støjulemper forebygges, og
- 5) at offentligheden i videst muligt omfang inddrages i planlægningsarbejdet.

Ved lov nr. 80/2014 ændredes *stk. 2, nr. 1* således, at »regioner« udgik med virkning fra 1. februar 2014. Ifølge lovbemærkningerne er dette en konsekvens af, at regionerne ikke længere skal udarbejde regionale udviklingsplaner, hvorefter planloven hovedsageligt vil regulere statens og kommunernes kompetencer. Dette synes dog ikke at hindre, at det fortsat kan være et formål med planloven, herunder landsplanlægningen, at sikre en planmæssig og samfundsøkonomisk helhedsvurdering også i de enkelte regioner.

Der er i november 2014 udsendt et høringsudkast om planlægning for almene boliger i nye boligområder. Ifølge høringsudkastet foreslås der indsat et nyt nr. 6 i stk. 2, hvorefter planloven også skal tilsigte at fremme alsidighed i boligsammensætningen gennem planlægning for almene boliger i byerne.

§ 2

Miljøministeren er ansvarlig for den sammenfattende fysiske landsplanlægning og for, at der foretages de undersøgelser, som er nødvendige herfor.

Stk. 2. Efter nyvalg til Folketinget afgiver miljøministeren en redegørelse om landsplanarbejdet til brug for kommuneplanlægningen. Ministeren kan i øvrigt i fornødent omfang afgive en redegørelse for de landsplanmæssige interesser i særlige emner til brug for kommuneplanlægningen.

Stk. 3. Redegørelsen for landsplanarbejdet, jf. stk. 2, skal omfatte de særlige forhold af betydning for planlægningen i hovedstadsområdet.

Stk. 4. Miljøministeren udgiver under inddragelse af berørte landsdækkende miljø-, erhvervs-, arbejdsmarkeds- og forbrugerorganisationer mindst hvert 4. år en eller flere rapporter, der redegør for miljøtilstanden i Danmark samt for natur- og miljøpolitikken.

Ved lov nr. 80/2014 ændredes stk. 2, således at den regionale udviklingsplanlægning udgik med virkning fra d. 1. februar 2014. Dette er en konsekvens af, at der ikke længere skal udarbejdes regionale udviklingsplaner iht. planloven, og at hverken landsplanredegørelsen eller landsplanlægningen vil være styrende for de nye regionale vækst- og udviklingsstrategier, der udarbejdes iht. lov om erhvervsfremme og regionaludvikling (lovbekendtgørelse 1710/2010 m. senere ændringer). I lovbemærkningerne er det dog forudsat, at regionsrådene i de regionale vækst- og udviklingsstrategier skal forholde sig til landsplanredegørelsen. Tilsvarende anføres det, at staten skal forholde sig til de regionale vækst- og udviklingsstrategier, bl.a. som en del af grundlaget for arbejdet med landsplanredegørelsen.

§ 3

Miljøministeren kan til varetagelse af landsplanmæssige interesser, herunder sikring af kvalitet i planlægningen, fastsætte regler for anvendelsen af lovens beføjelser og for indholdet af planlægningen efter loven.

Stk. 2. Miljøministeren kan tillægge regler efter stk. 1 retsvirkning som kommuneplaner. Ministeren kan endvidere i særlige tilfælde bestemme, at bygge- og anlægsarbejder, der er forudsat i en regel efter

stk. 1, kan iværksættes uden kommune- og lokalplan og uden tilladelse efter § 35, stk. 1.

Stk. 3. Miljøministeren fastsætter med henblik på gennemførelse af De Europæiske Fællesskabers direktiver og beslutninger på naturbeskyttelsesområdet regler om, i hvilke tilfælde og på hvilke vilkår tilladelser efter § 11 g, *stk. 3*, og § 35 og dispensationer fra bestemmelser i en lokalplan, jf. § 19, kan meddeles, samt regler om indholdet af planlægning efter loven.

Stk. 4. Miljøministeren kan i særlige tilfælde pålægge kommunalbestyrelser at bringe lovens bestemmelser i anvendelse, herunder tilvejebringe en plan med et nærmere bestemt indhold.

Stk. 5. Miljøministeren kan i særlige tilfælde beslutte at overtage kommunalbestyrelses beføjelser efter loven i sager, der berører andre myndigheders lovbestemte opgaver eller har større betydning.

Ved lov nr. 1630/2013 skete en konsekvensrettelse i *stk. 3*, hvor henvisningen til § 11 g, *stk. 4*, er ændret til § 11 g, *stk. 3*, som følge af ændringen af VVM-bestemmelserne.

Ved lov nr. 80/2014 ændredes *stk. 4* og *stk. 5* således, at regionsråd udgik af bestemmelserne. Dette skete som en konsekvens af, at der ikke længere skal udarbejdes regionale udviklingsplaner iht. planloven.

Vindmølecirkulæret er med virkning fra 1. januar 2015 afløst af bekendtgørelse nr. 1590/2014 om planlægning for og tilladelse til opstilling af vindmøller.

§ 4

I forbindelse med forsøg, der tilsigter at fremme lovens formål, kan miljøministeren yde økonomisk støtte og fritage kommunalbestyrelser for at overholde lovens regler.

Stk. 2. Når et forsøg, der indebærer en fravigelse fra lovens regler, er godkendt, bekendtgøres der i Lovtidende en meddelelse herom. I meddelelsen gives der oplysning om, hvor borgerne kan gøre sig bekendt med forsøgstilladelsen.

Ved lov nr. 80/2014 ændredes stk. 1 således, at regionsråd udgik af bestemmelsen. Dette skete som en konsekvens af, at der ikke længere skal udarbejdes regionale udviklingsplaner iht. planloven.

§ 5

Miljøministeren kan efter ansøgning fra kommunalbestyrelser meddele op til ti tilladelser til planlægning af og til meddelelse af landzonetilladelser til konkrete fysiske projekter uanset § 5 b, stk. 1, nr. 1 og 4, og § 35, stk. 3, hvis

- 1) projekterne har et potentiale for udvikling af kyst- og naturturismen og for øget tiltrækning af udenlandske turister,*
- 2) etableringen af de konkrete projekter sker i tilknytning til øvrige turismemæssige aktiviteter for at sikre overensstemmelse med de sammenhængende turistpolitiske overvejelser i kommunens planlægning for turisme for at understøtte en samlet udvikling i området og*
- 3) projekterne indpasses arkitektonisk og opføres under særlig hensyntagen til den omkringliggende natur og landskabet.*

Stk. 2. Miljøministeren kan ved meddelelse af tilladelse efter stk. 1 til projekter i landzone lægge særlig vægt på hensynet til udvikling af kyst- og naturturismen. Kommunalbestyrelsen kan ved efterfølgende meddelelse af tilladelse efter § 35, stk. 1, til projekter tilladt efter stk. 1 lægge særlig vægt på hensynet til udvikling af kyst- og naturturismen.

Stk. 3. Meddelte tilladelser, jf. stk. 1, vedtagne lokalplaner og meddelte landzonetilladelser på baggrund af miljøministerens tilladelse efter stk. 1 bortfalder, 5 år efter at miljøministerens tilladelse er meddelt, hvis projektet ikke er påbegyndt på dette tidspunkt.

Stk. 4. Miljøministerens afgørelse efter stk. 1 kan ikke påklages til anden administrativ myndighed. Kommunalbestyrelsens afgørelser efter § 35, stk. 1, om projekter tilladt efter stk. 1 kan påklages til Natur- og Miljøklagenævnet efter kapitel 14, for så vidt angår retlige spørgsmål.

Stk. 5. Miljøministeren kan fastsætte regler om ansøgning om og offentliggørelse, evaluering og indberetning af projekter, der gennemføres efter stk. 1.

Ved lov nr. 1529/2014 indførtes med virkning fra 1. januar 2015 en ny § 5, hvorefter miljøministeren kan meddele tilladelse til planlægning for og landzonetilladelse til op til 10 kyst- og naturturismeprojekter. Ved miljøministe-

rens tilladelse kan der ske fravigelse af bestemmelserne om kystnærhedszonen i § 5 b, stk. 1, nr. 1 og 4, og i § 35, stk. 3. Ved lovændringen indføjes tillige en ny § 65 a i naturbeskyttelsesloven, hvorefter der kan meddeles de fornødne dispensationer efter naturbeskyttelsesloven, herunder fra strandbeskyttelseslinjen, når det er nødvendigt for at realisere en tilladelse efter den nye bestemmelse i planlovens § 5. Meddelelse af en tilladelse efter § 5 fritager således ikke for krav om indhentelse af yderligere tilladelser, herunder byggetilladelse, eller for krav om udarbejdelse af en lokalplan for lokalplanpligtige projekter. Men der skabes med lov nr. 1529/2014 mulighed for fravigelse af de sædvanlige kriterier for at meddele dispensation fra naturbeskyttelsesloven og for meddelelse af landzonetilladelse. Ifølge lovbemærkningerne skal vilkår stillet i miljøministerens tilladelse indarbejdes i efterfølgende planlægning og/eller landzonetilladelse. Såfremt der ikke kræves en lokalplan eller landzonetilladelse, vil kommunen være forpligtet til at føre tilsyn med overholdelse af vilkår i miljøministerens tilladelse, der også er strafsanktionerede.

Opmærksomheden må henledes på, at der fortsat skal ske en fuld iagttagelse af reglerne om beskyttelse af Natura 2000-områder og bilag IV-arter, jf. bl.a. bekendtgørelse nr. 408/2007. Ifølge lovbemærkningerne vil miljøministerens tilladelse ikke være omfattet af miljøvurderingslovens bestemmelser, da der ikke er tale om en plan eller et program. Det må herved forudsættes, at tilladelsen angår et ganske konkret projekt og at der sker en stillingtagen til projektet efter VVM-bestemmelserne forud for meddelelse af tilladelsen. Såfremt tilladelsen alene fastsætter mere overordnede rammer for efterfølgende tilladelser mv. kan anvendelse af miljøvurderingslovens bestemmelser ikke afvises.

Loven blev vedtaget som en opfølgning på den politiske aftale om Vækstplan for dansk turisme, som blev indgået i juni 2014. Ifølge lovbemærkningerne er kommunerne inviteret til at indsende ansøgninger om projekter i to runder med frist hhv. d. 15. januar og d. 15. maj 2015. Ansøgningerne vil blive behandlet i en tværministeriel arbejdsgruppe, hvorefter miljøministeren meddeler tilladelse. Det understreges i lovbemærkningerne, at der er tale om en forsøgsordning og der forudsættes en evaluering efter 5 år. Der må forventes udstedt nærmere regler om både ansøgning og evaluering af projekter, jf. *stk. 5*.

Ifølge lovbemærkningerne kan der være tale om både større og mindre projekter. Større projekter kan f.eks. være hoteller, mens mindre projekter kan have stor betydning i lokalområder, f.eks. på de små øer. Der kan også være tale om projekter på tværs af kommunegrænser, f.eks. en sti langs kysten gennem flere kommuner. Ligeledes angives som eksempler anlæg med tilknytning til en række lokaliteter med tematisk sammenhæng, f.eks. vikinges eller geologiske hotspots eller en campingplads eller et feriecenter med aktiviteter på flere lokaliteter.

Kapitel 2. Landsplanlægning

Der er i *stk. 1* opstillet nærmere kriterier for meddelelse af tilladelse til projekter. Projekterne skal ifølge *nr. 1* have et potentiale for udvikling af kyst- og naturturismen og for øget tiltrækning af udenlandske turister. Ifølge lov- bemærkningerne skal kommunerne redegøre for øget tiltrækning af uden- landske turister, f.eks. ved at redegøre for de anlæg og faciliteter mv., der indgår i projektet. Det angives, at projekter f.eks. kan omfatte nye overnat- nings-, spise-, oplevelses-, aktivitets- og servicefaciliteter, der kan skabe grundlag for udvikling og vækst i kyst- og naturturismen i det pågældende område. Ifølge *nr. 2* skal etablering ske i tilknytning til øvrige turismemæssige aktiviteter. Det fremgår af lov- bemærkningerne, at der ikke kan gives tilladelse til større projekter i ubebyggede, åbne kyststrækninger, men kun i til- knytning til eksisterende eller planlagte turismemæssige aktiviteter, så der opstår synergieffekter mellem de forskellige turismemæssige aktiviteter. Det tredje kriterium i *nr. 3* angår arkitektonisk indpasning og særlig hensyntagen til natur og landskab. Ifølge lov- bemærkningerne skal det sikres, at projekter- ne er bæredygtige og etableres under hensyntagen til ressourceanvendelsen og uden at medføre en negativ påvirkning af naturen og landskabet. Det fremgår, at opfyldelse af alle tre kriterier er en forudsætning for, at projektet kan komme i betragtning til en tilladelse. Det understreges dog også, at der skal ske en afvejning af interesserne i arealanvendelsen.

For projekter i landzone kan der ifølge *stk. 2* særligt lægges vægt på hen- synet til udvikling af kyst- og naturturismen. Det gælder både ved miljømini- sterens meddelelse af en tilladelse og ved kommunalbestyrelsens efterfølgen- de meddelelse af en landzonetilladelse. Ifølge lov- bemærkningerne sikres det herved, at der kan ske en fravigelse af den almindeligt gældende restriktive landzonepraksis.

I *stk. 3* er det fastsat, at en tilladelse bortfalder, hvis der ikke inden for 5 år efter meddelelse af tilladelsen er sket en påbegyndelse af projektet. Herved fraviges den almindelige 3-årige frist for bortfald af en uudnyttet tilladelse, jf. § 56, stk. 1. Ifølge *stk. 3* bortfalder eventuelle lokalplaner eller landzonetilla- delser for projektet på samme tidspunkt. Er miljøministerens tilladelse bort- faldet, vil der ifølge lov- bemærkningerne ikke kunne vedtages ny planlægning eller meddeles nye tilladelser til udmøntning af projektet.

Miljøministerens tilladelse vil ikke kunne påklages, jf. *stk. 4*. En landzone- tilladelse til projektet vil kunne påklages, men alene for så vidt angår retlige spørgsmål. Herved sker der en indskrænkning af den almindelige klagead- gang for landzonetilladelser, jf. § 58, stk. 1, nr. 1. Tilsvarende gælder også for dispensationer meddelt efter naturbeskyttelsesloven, jf. den ved lov nr. 1529/2014 indføjede § 65 a i naturbeskyttelsesloven.

KAPITEL 2 A

Planlægning i kystområderne

§ 5 a

Landets kystområder skal søges friholdt for bebyggelse og anlæg, som ikke er afhængige af kystnærhed.

Stk. 2. Miljøministeren skal følge udviklingen og anvende beføjelserne i §§ 3, 29 og 59 til at sikre, at nationale planlægningsinteresser i kystområderne varetages efter denne lov.

Stk. 3. Kystnærhedszonen, der omfatter landzonerne og sommerhusområderne i kystområderne, fremgår af kortbilaget til loven. I kystnærhedszonen gælder bestemmelserne i § 5 b, § 11 a, nr. 19, § 11 e, stk. 1, nr. 8, og stk. 2, § 11 f, § 16, stk. 3, § 29 og § 35, stk. 3.

Stk. 4. For de kystnære dele af byzonerne, der ligger ud til kysterne, eller som indgår i et samspil med kystlandskabet, gælder bestemmelserne i §§ 11 f, stk. 1, 2 og 4, og 16, stk. 4.

Ved lov nr. 1630/2013 skete en konsekvensrettelse i *stk. 3*, hvor henvisningen til § 11 a, nr. 20, blev ændret til § 11 a, nr. 19, som følge af ændringen af VVM-bestemmelserne. Endvidere udgik henvisningen til § 16, stk. 5 i, *stk. 3 og 4*.

Ved lov nr. 742/2014 skete en konsekvensrettelse i *stk. 3*, hvor henvisningen til § 11 e, stk. 1, nr. 8, ændres til nr. 9. Ændringen indgik ved en fejl ikke i lov nr. 1631/2013 om konsekvensændringer som følge af lov om vandplanlægning. Ændringen er dog endnu ikke trådt i kraft og dette forventes først at ske d. 22. december 2015, hvor de nye vandområdeplaner og bekendtgørelser senest skal offentliggøres.

§ 5 b

Ved lov nr. 1529/2014 (Forsøgsordning for kyst- og naturturisme mv.) er der med virkning fra 1. januar 2015 indføjet en ny § 5, hvorefter miljøministeren uanset bestemmelserne i § 5 b, stk. 1, nr. 1 og 4, kan meddele tilladelse til planlægning for og landzonetilladelse til op til 10 kyst- og naturturismeprojekter, se bemærkningerne til den nye § 5.

KAPITEL 2 C

Planlægning i hovedstadsområdet

§ 5 k (Ophævet)

Ved lov nr. 80/2014 ophævedes bestemmelsen som en konsekvens af, at der ikke længere skal udarbejdes regionale udviklingsplaner iht. planloven. Det forudsættes i lovbemærkningerne, at regionsrådene i hovedstadsområdet bør forholde sig til planlægningen for hovedstadsområdet i de nye regionale vækst- og udviklingsstrategier.

Planlægning til butikksformål

§ 5 m

Arealer til butikksformål skal udlægges i den centrale del af en by (bymidten). I byer med 20.000 indbyggere og derover kan der udlægges arealer til butikksformål i den centrale del af en bydel (bydelscenter). Der kan kun udlægges nye aflastningsområder i hovedstadsområdet og i Århus.

Stk. 2. Bymidter og bydelscentre skal afgrænses efter en statistisk metode, der tager udgangspunkt i tilstedeværelsen og koncentrationen af en række funktioner, herunder butikker, kulturtilbud og privat og offentlig service. Miljøministeren fastsætter regler om den statistiske metode, herunder om adgangen til at fravige metoden på baggrund af et dokumenteret behov for yderligere detailhandelsarealer.

Stk. 3. Den eksisterende afgrænsning af bymidter og bydelscentre i kommuneplanerne kan opretholdes uanset stk. 2. Ændres afgrænsningen, skal dette ske i overensstemmelse med regler udstedt i medfør af stk. 2.

Stk. 4. For hovedstadsområdet fastlægger miljøministeren efter § 3, stk. 1, beliggenheden af bymidter, bydelscentre og aflastningsområder, herunder bymidter og aflastningsområder, hvori der kan etableres store butikker, jf. § 5 q, stk. 2. I det indre storbyområde i hovedstadsområdet, jf. § 5 j, stk. 2, kan der udlægges mere end én bymidte.

Stk. 5. For Århus fastlægger miljøministeren efter § 3, stk. 1, beliggenheden af aflastningsområder, hvori der kan etableres store butikker, jf. § 5 q, stk. 2.

Stk. 6. (Ophævet)

Ved lov nr. 358/2013 ophævedes den i stk. 6 indeholdte mulighed for, at der i kommuner uden byer over 20.000 indbyggere kunne udlægges arealer for udvalgswarebutikker uden for bymidten. Bestemmelsen var indføjet ved lov

nr. 424/2011 (lokal fleksibilitet mv.). Udlæg af arealer til udvalgswarebutikker uden for bymidten kunne ske ved landsplandirektiv i visse nærmere angivne situationer. Ophævelsen fandt ikke anvendelse for kommuners henvendelse til Miljøministeriet om udarbejdelse af landsplandirektiver, hvor ministerens forslag til bindende regler var offentliggjort før lovens ikrafttræden d. 11. april 2013. Miljøministeriet har således med hjemmel i planlovens § 5 m, stk. 6, i juni 2013 udstedt tre landsplandirektiver for udvalgswarehandel i hhv. Brande, Hedensted og Billund. Ophævelsen af stk. 6 skete bl.a. med henvisning til Redegørelse om detailhandelsplanlægning 2011, der angav, at etablering af eksterne centre og store butikker uden for bymidten påvirkede handelslivet negativt i de mindre og mellemstore byer og i landdistrikter.

Ændringen i *stk. 4, 1. pkt.*, er en konsekvensændring som følge af ophævelse af den dagældende § 5 q, stk. 3.

§ 5 n

Uden for bymidter og bydelscentre kan der

- 1) udlægges arealer til butiksformål i et lokalcenter, som alene betjener en begrænset del af en by eller en bydel, en landsby, et sommerhusområde el. lign.,**
- 2) placeres enkeltstående butikker, der alene tjener til lokalområdets daglige forsyning,**
- 3) udlægges arealer til butikker, der alene forhandler biler, lystbåde, campingvogne, planter, havebrugsvarer, tømmer, byggematerialer, grus, sten- og betonvarer samt møbler (særlig pladskrævende varer), jf. dog § 11 e, *stk. 6*, og**
- 4) udlægges arealer til mindre butikker til salg af egne produkter i tilknytning til en virksomheds produktionslokaler.**

Stk. 2. I butikker, der forhandler tømmer og byggematerialer, jf. *stk. 1, nr. 3*, kan der etableres et særligt afsnit med varer, der ikke er særlig pladskrævende, men som anvendes i forbindelse med tømmer og byggematerialer.

Ved *lov nr. 1630/2013* skete en konsekvensrettelse i *stk. 1, nr. 3*, hvor henvisningen til § 11 e, *stk. 7*, blev ændret til § 11 e, *stk. 6*, som følge af de ændrede VVM-bestemmelser.

§ 5 p

I byer med mellem 20.000 og 40.000 indbyggere må bruttoetagearealet til butikksformål i et bydelscenter ikke overstige 5.000 m². I byer med mere end 40.000 indbyggere fastsætter kommunalbestyrelsen det maksimale bruttoetageareal til butikksformål for det enkelte bydelscenter.

Stk. 2. I et lokalcenter må bruttoetagearealet til butikksformål ikke overstige 3.000 m².

Stk. 3. I et eksisterende aflastningsområde må bruttoetagearealet til butikksformål ikke udvides.

Stk. 4. Arealer til butikksformål i aflastningsområder omfattet af § 5 q, stk. 2, kan uanset stk. 3 udvides til udvalgsvarebutikker, der har et bruttoetageareal på mere end 2.000 m², hvis der redegøres for, at placering af butikken ikke er mulig i bymidten, jf. § 11 e, stk. 5.

Ved lov nr. 1630/2013 skete en konsekvensrettelse i *stk. 4*, hvor henvisningen til § 11 e, stk. 6, blev ændret til § 11 e, stk. 5, som følge af de ændrede VVM-bestemmelser.

§ 5 q

I bymidter, bydelscentre og aflastningsområder må der ikke fastsættes butiksstørrelser, der overstiger 3.500 m² bruttoetageareal for dagligvarebutikker og 2.000 m² bruttoetageareal for udvalgsvarebutikker, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. For bymidter i byer med mere end 40.000 indbyggere og for aflastningsområderne i hovedstadsområdet og Århus, jf. § 5 m, stk. 4 og 5, og aflastningsområderne i Odense, Aalborg og Esbjerg kan kommunalbestyrelsen, i forbindelse med at der hvert fjerde år udarbejdes en strategi for kommuneplanlægningen, jf. § 23 a, stk. 1, 1. pkt., træffe beslutning om at revidere kommuneplanen med henblik på at fastsætte butiksstørrelser for højst tre nye udvalgsvarebutikker på mere end 2.000 m² bruttoetageareal i hver by, i hovedstadsområdet dog i hvert område, der er udpeget i et landsplandirektiv, jf. § 5 m, stk. 4.

Stk. 3. Butiksstørrelsen for den enkelte butik i et lokalcenter og for enkeltstående butikker til lokalområdets forsyning må ikke fastsættes til mere end 1.000 m² bruttoetageareal.

Stk. 4. Kommunalbestyrelsen fastsætter butiksstørrelsen for butikker, der alene forhandler særlig pladskrævende varer, jf. § 5 n, stk. 1, nr. 3.

Stk. 5. Butiksstørrelsen for det særlige afsnit med varer, der ikke er særlig pladskrævende, men som anvendes i forbindelse med tømmer og byggematerialer, jf. § 5 n, stk. 2, må ikke fastsættes til mere end 2.000 m² bruttoetageareal.

Ved lov nr. 358/2013 blev formuleringen af *stk. 2* tilbageført til den formulering, der var gældende før lov nr. 424/2011, og det ved lov nr. 424/2011 indføjede *stk. 3* blev ophævet. Som konsekvens af sidstnævnte blev *stk. 4-6* herefter til *stk. 3-5*. Indholdsmæssigt svarer *stk. 2-5* herefter til den før lov nr. 424/2011 gældende lovgivning. Ved lov nr. 424/2011 var muligheden i *stk. 2* for at planlægge for højst tre udvalgsvarebutikker på mere end 2.000 m² i bymidter og aflastningsområder udvidet til at gælde for byer med mere end 27.000 indbyggere. Ligeledes var der ved lov nr. 424/2011 i *stk. 3* givet kommuner med byer med mere end 3.000 indbyggere mulighed for en gang hvert fjerde år at planlægge for én ny stor udvalgsvarebutik på mere end 2.000 m² bruttoetageareal. Disse udvidelser blev ved lov nr. 358/2013 indskrænket til atter alene at vedrøre bymidten i byer med over 40.000 indbyggere samt aflastningsområder i hovedstadsområdet, Århus, Odense, Aalborg og Esbjerg. I hovedstadsområdet er muligheden for at planlægge for, hvor der kan placeres store butikker, fastlagt i et landsplandirektiv, jf. § 5 m, stk. 4. I Århus anvendes landsplandirektiver for så vidt angår beliggenheden af aflastningsområder, hvori der kan etableres store butikker, jf. § 5 m, stk. 5. Beslutningen om at planlægge for store udvalgsvarebutikker skal træffes i forbindelse med den 4-årige kommuneplanstrategi. Såfremt der ikke sker en fysisk udnyttelse, dvs. påbegyndelse af det fysiske anlægsarbejde, i den 4-årige periode, kan der ikke foretages yderligere arealudlæg i efterfølgende 4-årsperiode.

Ændringen af § 5 q, stk. 2, og ophævelsen af § 5 q, stk. 3, skete med virkning fra d. 11. april 2013. Der kunne herefter ikke vedtages nye planer efter de ophævede bestemmelser, men lokalplaner, som var vedtaget endeligt inden d. 11. april 2013, opretholdes og kan realiseres.

Planlægning og landzoneadministration for kommuner i yderområder og ikkebrofaste øer

§ 5 u (Ophævet)

Bestemmelsen er ophævet ved *lov nr. 358/2013* og erstattet af en ny landdistriktbestemmelse i § 35, stk. 1, 2. pkt., se bemærkningerne hertil. Bestemmelsen i § 5 u blev indføjet ved *lov nr. 424/2011*, hvorefter kommunalbestyrelsen for de såkaldte yderområder skulle meddele landzonetilladelse til opførelse af nye helårsboliger i umiddelbar tilknytning til landsbyer, medmindre væsentlige hensyn til landskab, natur, miljø, planlægning eller naboer talte afgørende imod. Bestemmelsen blev ophævet med virkning fra d. 11. april 2013, men fandt dog fortsat anvendelse for ansøgninger om landzonetilladelse, der var modtaget i en kommune før d. 11. april 2013.

§ 5 v (Ophævet)

Bestemmelsen er ophævet ved *lov nr. 358/2013*. Ifølge bestemmelsen kunne kommuner i de i bilag 2 afgrænsede yderområder ansøge miljøministeren om en plantilladelse til i kystnærhedszonen at inddrage nye arealer i byzone eller at planlægge for anlæg i landzone. Herved kunne der for yderområderne ske en fravigelse af den almindelige regel i planlovens § 5 b, stk. 1, nr. 1, om en særlig planlægningsmæssig eller funktionel begrundelse for sådan planlægning. Ophævelsen af § 5 v betød, at reglen i § 5 b, stk. 1, nr. 1, atter finder fuld anvendelse i hele kystnærhedszonen, dvs. at kommunerne i overensstemmelse med tidligere praksis kun kan planlægge for inddragelse af nye arealer i byzone eller for anlæg i landzone, såfremt der foreligger en særlig planlægningsmæssig eller funktionel begrundelse. Det kan ikke udelukkes, at hensynet til vanskeligt stillede landdistrikter kan indgå i en sådan begrundel-

se, se bl.a. U2009.1151H/MAD2009.50H (Peløkke), se i øvrigt lovkommentaren til § 5 b og Naturstyrelsens publikationer *Inspiration til planlægning i kystnærhedszonen – eksempelsamling* (2010) og *Apropos. Planlægning i kystnærhedszonen* (2012). Ifølge bemærkningerne til lov nr. 358/2013 kan den nye landdistriktsbestemmelse også anvendes inden for kystnærhedszonen, hvor der dog er tale om et skærpet hensyn til landskabs- og naturressourcerne, navnlig hensynet til at beskytte de åbne og uberørte kyststrækninger, jf. § 35, stk. 3.

Bestemmelsen blev ophævet med virkning fra d. 11. april 2013. Det gjaldt dog ikke for ansøgninger om tilladelse til planlægning i kystnærhedszonen, der var modtaget i Miljøministeriet inden d. 11. april 2013 og som opfyldte kravene i bekendtgørelse nr. 936/2011 om ansøgning og tilladelse til planlægning i kystnærhedszonen.

KAPITEL 3

Regional udviklingsplanlægning

Hele kapitlet er ophævet ved *lov nr. 80/2014* som en konsekvens af, at der ikke længere skal udarbejdes regionale udviklingsplaner iht. planloven. Hovedparten af bestemmelserne i kapitel 3 om regionale udviklingsplaner er overført til lov om erhvervsfremme og regional udvikling. Det gælder dog ikke bestemmelsen i § 10 a, stk. 5, om udarbejdelse af kortbilag og i stk. 7 om regionsrådets mulighed for at stille forslag til den kommunale planlægning. Dette er ifølge lovbemærkningerne begrundet i, at de regionale vækst- og udviklingsstrategier ikke er fysiske planer med kortbilag. Ophævelsen skete med virkning fra d. 1. februar 2014.

§ 10 a (Ophævet)

Ophævet ved *lov nr. 80/2014* som en konsekvens af, at der ikke længere skal udarbejdes regionale udviklingsplaner iht. planloven.

§ 10 b (Ophævet)

Ophævet ved *lov nr. 80/2014* som en konsekvens af, at der ikke længere skal udarbejdes regionale udviklingsplaner iht. planloven.

Kommuneplanlægning

§ 11

Før hver kommune skal der foreligge en kommuneplan. Kommuneplanen skal omfatte en periode på 12 år.

Stk. 2. Kommuneplanen fastlægger på grundlag af en samlet vurdering af udviklingen i kommunen

- 1) en hovedstruktur, som angiver de overordnede mål for udviklingen og arealanvendelsen i kommunen,
- 2) retningslinjer for arealanvendelsen m.v., jf. § 11 a, og
- 3) rammer for lokalplanernes indhold for de enkelte dele af kommunen, jf. § 11 b.

Stk. 3. De afgrænsede områder, der knytter sig til kommuneplanens retningslinjer og rammer, skal vises på kort.

Stk. 4. Kommuneplanen må ikke stride mod

- 1) regler eller beslutninger efter §§ 3 og 5 j,
- 2) offentliggjorte forslag til regler efter §§ 3 og 5 j, jf. § 22 a, stk. 1,
- 3) en vandplan, en Natura 2000-plan, handleplaner for realiseringen af disse planer, jf. lov om miljømål m.v. for vandforekomster og internationale naturbeskyttelsesområder (miljømålsloven), eller regler udstedt i medfør af samme lovs § 36, stk. 3,
- 4) en kommunal risikostyringsplan, jf. kapitel 3 i lov om vurdering og styring af oversvømmelsesrisikoen fra vandløb og søer og bekendtgørelse om vurdering og risikostyring for oversvømmelser fra havet, fjorde eller andre dele af søterritoriet,
- 5) en Natura 2000-skovplan, jf. kapitel 4 i lov om skove, eller
- 6) en råstofplan, jf. § 5 a i lov om råstoffer.

Ved lov nr. 1631/2013 (konsekvensændringer som følge af lov om vandplanlægning) er der fastsat en række konsekvensændringer som følge af det nye

Kapitel 4. Kommuneplanlægning

vandplankoncept, der senest d. 22. december 2015 skal udmøntes i nye vandområdeplaner og bekendtgørelser om miljømål og indsatsprogrammer. Konsekvensændringerne i § 11 indebærer først og fremmest, at indsatsprogrammer i form af bekendtgørelser vil være rammestyrende for kommuneplanlægningen. Derimod angives miljømålene i form af bekendtgørelser ikke som rammestyrende. Spørgsmålet bliver derfor, i hvilket omfang indsatsprogrammerne fastlægger miljømålenes betydning for kommuneplanlægningen. Det er tvivlsomt, om det er i overensstemmelse med vandrammedirektivet, hvis der kommuneplanlægges i strid med de fastsatte miljømål.

Ændringerne forventes at træde i kraft senest d. 22. december 2015 og er derfor ikke indarbejdet i § 11, men angives selvstændigt her:

I § 11, stk. 4, indsættes efter nr. 3 som nyt nummer:

»4) regler om indsatsprogram udstedt med hjemmel i lov om vandplanlægning,«.
Nr. 4-7 bliver herefter nr. 5-8.

I § 11, stk. 4, nr. 4, der bliver nr. 5, udgår »en vandplan,« , »disse planer« ændres til: »denne plan«, og »vandforekomster og« udgår.

Ved lov nr. 80/2014 ændredes stk. 4, nr. 1, således, at de regionale udviklingsplaner udgik af opremsningen af rammestyrende planer mv. Stk. 4, nr. 2-7, blev herefter nr. 1-6. Dette er en konsekvens af, at der ikke længere skal udarbejdes regionale udviklingsplaner iht. planloven. De nye regionale vækst- og udviklingsstrategier vil ikke være rammestyrende for kommuneplanlægningen. Det fremgår dog af § 13, stk. 3, i lov om erhvervsfremme og regional udvikling, at kommunalbestyrelsen skal forholde sig til den regionale vækst- og udviklingsstrategi i relevante udviklingsstrategier, herunder i strategierne for kommuneplanlægningen. Ændringen skete med virkning fra d. 1. februar 2014. Retsvirkningen af de regionale udviklingsplaner vil dog blive opretholdt, indtil de afløses af nye regionale vækst- og udviklingsstrategier.

§ 11 a

Kommuneplanen skal indeholde retningslinjer for

- 1) udlægning af arealer til byzoner og sommerhusområder,**
- 2) beliggenheden af områder til forskellige byformål, f.eks. boligformål, erhvervsformål, blandede byfunktioner, beliggenheden af offentlige institutioner, serviceformål, byomdannelsesområder m.v.,**

- 3) den kommunale detailhandelsstruktur, herunder afgrænsning af bymidter, bydelscentre, lokalcentre, områder til særlig pladskrævende varer og eventuelle aflastningsområder samt fastsættelse af det maksimale bruttoetageareal til butiksformål for det enkelte område og maksimale bruttoetagearealer for de enkelte butikker i de enkelte områder, herunder også for enkeltstående butikker, jf. §§ 5 l-5 r,
- 4) beliggenheden af trafik anlæg,
- 5) beliggenheden af tekniske anlæg, herunder arealer til fælles biogas-anlæg,
- 6) beliggenheden af områder til virksomheder m.v., hvortil der af hensyn til forebyggelse af forurening må stilles særlige beliggenhedskrav,
- 7) sikring af, at støjbelastede arealer ikke udlægges til støjfølsom anvendelse, medmindre den fremtidige anvendelse kan sikres mod støjgener, jf. § 15 a,
- 8) beliggenheden af arealer til fritidsformål, herunder kolonihaveområder og andre rekreative områder,
- 9) varetagelsen af de jordbrugsmæssige interesser, herunder udpegningen og sikringen af særlig værdifulde landbrugsområder,
- 10) beliggenheden af arealer til lokalisering af driftsbygninger og drifts-anlæg på store husdyrbrug,
- 11) beliggenheden af skovrejsningsområder og områder, hvor skovtil-plantning er uønsket,
- 12) lavbundsarealer, herunder beliggenheden af lavbundsarealer, der kan genoprettes som vådområder,
- 13) varetagelsen af naturbeskyttelsesinteresserne, herunder beliggenheden af naturområder med særlige naturbeskyttelsesinteresser, af økologiske forbindelser samt af potentielle naturområder og potentielle økologiske forbindelser,
- 14) sikring af kulturhistoriske bevaringsværdier, herunder beliggenheden af værdifulde kulturmiljøer og andre væsentlige kulturhistoriske bevaringsværdier,
- 15) sikring af landskabelige bevaringsværdier og beliggenheden af områder med landskabelig værdi, herunder større, sammenhængende landskaber,
- 16) sikring af geologiske bevaringsværdier, herunder beliggenheden af områder med særlig geologisk værdi,
- 17) friholdelse af arealer for ny bebyggelse eller etablering af foranstaltninger til sikring mod oversvømmelse, når arealet er i væsentlig risi-

ko for oversvømmelse, jf. kapitel 2 i lov om vurdering og styring af oversvømmelsesrisikoen fra vandløb og søer og bekendtgørelse om vurdering og risikostyring for oversvømmelser fra havet, fjorde eller andre dele af søterritoriet,

- 18) anvendelsen af vandløb, søer og kystvande,**
- 19) arealanvendelsen i kystnærhedszonen i overensstemmelse med bestemmelserne i § 5 a, stk. 1, og § 5 b og**
- 20) realisering af regler eller beslutninger efter lovens §§ 3 og 5 j.**

Ved lov nr. 1630/2013 ophævedes § 11 a, nr. 7, om udarbejdelse af kommuneplanretningslinjer for beliggenheden af VVM-pligtige anlæg, idet der med virkning fra d. 1. januar 2014 ikke længere alene som følge af VVM-pligt er krav om udarbejdelse af kommuneplanretningslinjer, se nærmere kommentaren til den nye § 11 g. Som konsekvens heraf blev nr. 8-21 derefter til nr. 7-20.

Der er i november 2014 udsendt høringsudkast vedrørende planlægning for almene boliger i nye boligområder som opfølgning på Finanslovsaftalen. Ifølge høringsudkastet foreslås der i § 11 a, nr. 2 efter »f.eks. boligformål« tilføjet »herunder boligtyper omfattet af lov om almene boliger m.v.« Ændringsforslaget tilsigter således, at der kan fastsættes kommuneplanretningslinjer for sådanne boligtyper. Dette skal ses i sammenhæng med en foreslået mulighed for, at der i lokalplaner kan fastsættes bestemmelser om, at op til 25 % af boligmassen i nye boligområder skal udgøres af almene boliger.

I november 2014 er der ligeledes udsendt høringsudkast vedrørende bl.a. etablering af et nyt Grønt Danmarkskort. I høringsudkastet foreslås det, at der med et nyt § 11a, nr. 13 skal udarbejdes kommuneplanretningslinjer for eksisterende og potentielle naturområder, som indgår i Grønt Danmarkskort samt retningslinjer for prioritering af kommunernes naturindsats inden for disse områder. Der foreslås endvidere fastsat nationale kriterier for udpegningen, herunder inddragelse af Natura 2000-områder og sikring af sammenhæng mellem disse og andre værdifulde naturområder. Endvidere foreslås det, at der skal sikres sammenhæng med nabokommuners udpegninger og at der skal ske anvendelse af Digitale Naturkort.

§ 11 b

Rammer for indholdet af lokalplaner fastsættes for de enkelte dele af kommunen med hensyn til

- 1) fordelingen af bebyggelsen efter art og anvendelsesformål,**
- 2) områder for blandede byfunktioner,**
- 3) bebyggelsesforhold, herunder rammer for bevaring af bebyggelser eller bymiljøer,**

- 4) byfornyelsen i eksisterende bysamfund,
- 5) byomdannelsesområder, hvor anvendelsen af bebyggelse og ubebyggede arealer til erhvervsformål, havneformål eller lignende aktiviteter skal ændres til boligformål, institutionsformål, centerformål, rekreative formål eller erhvervsformål, der er forenelige med anvendelse til boligformål,
- 6) forsyningen med offentlig og privat service,
- 7) områder til butikformål, herunder rammer for det maksimale bruttoetageareal for nybyggeri og omdannelse af eksisterende bebyggelse til butikformål, for maksimale bruttoetagearealer for de enkelte butikker og for antallet og placeringen af udvalgswarebutikker omfattet af § 5 q, stk. 2.
- 8) institutioner og tekniske anlæg, herunder varmforsyningsforhold,
- 9) områder til fritidsformål, herunder kolonihaveområder, jf. § 11 c,
- 10) trafikbetjeningen,
- 11) overførsel af arealer til byzone eller sommerhusområder,
- 12) rækkefølgen for bebyggelse og ændret anvendelse af arealer til byformål, de i nr. 5 nævnte byomdannelsesområder og sommerhusområder og
- 13) anvendelsen af vandområder og udformning af anlæg på vandområder i et byomdannelsesområde inden for eller i tilknytning til en havns dækkende værker.

Stk. 2. Kommuneplanen kan indeholde retningslinjer for andre forhold end nævnt i stk. 1 og § 11 a, der kan være af betydning for arealanvendelsen og bebyggelsen, herunder beliggenheden af arealer til lokalisering af landbrugets driftsbygninger og driftsanlæg inden for de udpegede særlig værdifulde landbrugsområder, jf. § 11 a, nr. 9.

Der er ved *lov nr. 358/2013* med virkning fra d. 11. april 2013 (tjek) sket en konsekvensrettelse i *stk. 1, nr. 7* som følge af ændringer i § 5 q.

Ved *lov nr. 1630/2013* er der med virkning fra d. 1. januar 2014 sket en konsekvensrettelse i *stk. 2* som følge af de ændrede VVM-bestemmelser.

I det i november 2014 udsendt høringsudkast vedrørende planlægning for almene boliger i nye boligområder foreslås i § 11b, stk. 1, nr. 1 indføjet mulighed for at fastsætte rammebestemmelser for boligtyper omfattet af lov om almene boliger i nye boligområder, der ikke allerede anvendes til eller er lokalplanlagt til boligformål. Dette skal ses i sammenhæng med en foreslået mulighed for, at der i lokalplaner kan fastsættes bestemmelser om, at op til 25 % af boligmassen i nye boligområder skal udgøres af almene boliger.

§ 11 e

Kommuneplanen skal ledsages af en redegørelse for planens forudsætninger, herunder om

- 1) den forudsatte rækkefølge for planens gennemførelse,
- 2) hvordan kommuneplanen forholder sig *til den* vedtagne strategi for udviklingen, jf. § 23 a,
- 3) beskyttede områder efter anden lovgivning og eventuelle arealreservationer efter sektorlove eller projekterings- og anlægslove,
- 4) de i vandplanen og Natura 2000-planen, jf. lov om miljømål m.v. for vandforekomster og internationale naturbeskyttelsesområder (miljømålsloven), og de i Natura 2000-skovplanen, jf. kapitel 4 i lov om skove, fastsatte bestemmelser, der er relevante for planlægningen af arealanvendelsen inden for kommuneplanens geografiske område,
- 5) handleplaner for kommunens realisering af vandplanen og Natura 2000-planen efter §§ 31 a og 46 a i lov om miljømål m.v. for vandforekomster og internationale naturbeskyttelsesområder (miljømålsloven),
- 6) kommuneplanens sammenhæng med den kommunale risikostyringsplan, jf. kapitel 3 i lov om vurdering og styring af oversvømmelsesrisikoen fra vandløb og søer og bekendtgørelse om vurdering og risikostyring for oversvømmelser fra havet, fjorde eller andre dele af søterritoriet,
- 7) de i råstofplanen, jf. § 5 a i lov om råstoffer, fastsatte bestemmelser, der er relevante for planlægningen af arealanvendelsen inden for kommunens geografiske område,
- 8) den fremtidige udvikling i kystnærhedszonen og de tilgrænsende vandområder,
- 9) kommuneplanens sammenhæng med kommuneplanlægningen i nabokommunerne og
- 10) kommuneplanens sammenhæng med den statslige trafikplan og trafikskabernes trafikplan for offentlig service.

Stk. 2. På et kortbilag til redegørelsen skal de eksisterende og planlagte forhold i kystnærhedszonen vises, herunder hvilke områder der friholdes for bebyggelse.

Stk. 3. Redegørelsen for den del af kommuneplanen, der indeholder rammer for forsyningen med butikker, jf. § 11 b, stk. 1, nr. 7, skal indeholde

- 1) en vurdering af omfanget af det eksisterende bruttoetageareal til butikformål i bymidten, bydelscentre, lokalcentre, områder til særlig pladskrævende varer og aflastningsområder fordelt på hovedbutikstyper og disses omsætning,
- 2) en vurdering af behovet for nybyggeri eller omdannelse af eksisterende bebyggelse til butikformål,
- 3) en angivelse af målene for detailhandelsstrukturen, herunder en angivelse af, hvilket opland der forudsættes betjent af de butikker, der kan placeres inden for de udlagte arealer,
- 4) oplysning om, hvordan planlægningen tilgodeser målene for den kommunale hovedstruktur, herunder hvordan forslaget fremmer et varieret butiksudbud i de mindre og mellemstore byer samt bymiljøet i de områder, der foreslås udlagt til butikformål, og
- 5) en angivelse af tilgængeligheden for de forskellige trafikarter til de udlagte arealer til butikformål.

Stk. 4. Redegørelsen for den del af kommuneplanen, der indeholder rammer for etableringen af udvalgsvarebutikker med et bruttoetageareal på mere end 2.000 m², jf. § 5 q, stk. 2, skal indeholde

- 1) angivelse af målene for detailhandelsstrukturen i bymidten,
- 2) beskrivelse af, hvordan etableringen af store udvalgsvarebutikker tilgodeser målene for detailhandelsstrukturen i kommunen, samt af forventede konsekvenser for bymiljøet i bymidten og for bydelscentrene og oplandet og
- 3) angivelse af tilgængeligheden for de forskellige trafikarter til de store butikker og en beskrivelse af, hvordan parkeringsmulighederne kan indpasses i de pågældende områder.

Stk. 5. Redegørelsen for den del af kommuneplanen, som indeholder rammer for udvidelse af aflastningsområder til store butikker, jf. § 5 p, stk. 4, skal indeholde en beskrivelse af, hvorfor en placering i bymidten ikke er mulig. I beskrivelsen skal indgå en vurdering af alternative placeringsmuligheder, herunder ved udvidelse af bymidten, ved ændring af projektets størrelse og udformning og ved forskellige trafikale løsninger. I vurderingen skal indgå overvejelser om konsekvenser for detailhandelen i bymidten, tilgængeligheden for forskellige trafikarter og parkeringsmuligheder.

Stk. 6. Redegørelsen for den del af kommuneplanen, der indeholder rammer for etablering af møbelbutikker uden for bymidten, jf. § 5 n, stk. 1, nr. 3, skal indeholde en beskrivelse af, hvorfor placering i bymidten ikke lader sig gøre. Redegørelsen skal endvidere indeholde en beskrivelse af mulighederne for placering i et bydelscenter og, hvis denne

placering ikke viser sig mulig, for placering i et aflastningsområde med overskydende rummelighed og, hvis denne ikke viser sig mulig, for placering i et område udlagt til brug for særlig pladskrævende varegrupper. I beskrivelsen skal indgå en vurdering af alternative placeringsmuligheder, herunder ved udvidelse af bymidten, ved ændring af projektets størrelse og udformning og ved forskellige trafikale løsninger. I vurderingen af de alternative placeringsmuligheder skal indgå overvejelser om konsekvenser for bymiljøet og tilgængeligheden for forskellige trafikarter og parkeringsmuligheder.

Der er ved *lov nr. 358/2013* med virkning fra d. 11. april 2013 sket en konsekvensrettelse i den dagældende *stk. 5 (nu stk. 4)* som følge af ændringer i § 5 q.

Der er ved *lov nr. 1630/2013* med virkning fra d. 1. januar 2014 sket en ophævelse af kravet i det dagældende *stk. 3* om en vurdering af de miljømæssige konsekvenser for VVM-pligtige anlæg i kommuneplanredegørelsen. Dagældende *stk. 4-7* blev derefter til *stk. 3-6*.

Ved *lov nr. 1631/2013* er der fastsat en række konsekvensændringer som følge af det nye vandplankoncept, der senest d. 22. december 2015 skal udmøntes i nye vandområdeplaner samt bekendtgørelser om miljømål og indsatsprogrammer. Konsekvensændringen af § 11 e indebærer først og fremmest, at det er regler i de nye bekendtgørelser om indsatsprogrammer, der skal indgå som forudsætninger i kommuneplanredegørelsen. Ændringerne forventes at træde i kraft d. 22. december 2015 og er derfor ikke indarbejdet i § 11 e, men angives selvstændigt her:

I § 11 e, *stk. 1, nr. 4*, udgår »vandplanen og« og »vandforekomster og«.

I § 11 e, *stk. 1*, indsættes efter nr. 4 som nyt nummer:

»5) regler om indsatsprogram udstedt med hjemmel i lov om vandplanlægning.«

Nr. 5-10 bliver herefter nr. 6-11.

I § 11 e, *stk. 1, nr. 5*, der bliver nr. 6, udgår »vandplanen og«, »§ 31 a og« og »vandforekomster og«.

Ved *lov nr. 80/2014* udgik den regionale udviklingsplan af *stk. 1, nr. 2*, som en konsekvens af, at der ikke længere skal udarbejdes regionale udviklingsplaner iht. planloven. Der skal ikke redegøres for forholdet til de nye regionale vækst- og udviklingsstrategier i en kommuneplanredegørelse i modsætning til de kommunale udviklingsstrategier mv., herunder kommuneplanstrategien, der er omfattet af § 13, *stk. 3*, i lov om erhvervsfremme og regional udvikling. Ændringen skete med virkning fra d. 1. februar 2014. Retsvirkningen af

de regionale udviklingsplaner vil dog blive opretholdt, indtil de afløses af nye regionale vækst- og udviklingsstrategier, dvs. at der indtil da skal redegøres for forholdet til de regionale udviklingsplaner f.eks. ved udarbejdelse af kommuneplantillæg mv.

I det i november 2014 udsendte høringsudkast vedrørende bl.a. etablering af et nyt Grønt Danmarkskort foreslås det indføjjet, at grundlaget for udpegning af eksisterende og potentielle naturområder skal fremgå af redegørelsen.

§ 11 g

Enkeltanlæg, der må antages at påvirke miljøet væsentligt, må ikke påbegyndes, før der er udarbejdet en redegørelse for anlæggets miljømæssige konsekvenser (VVM-pligt).

Stk. 2. Kommunalbestyrelsen skal for anlæg omfattet af stk. 1 forud for igangsættelsen af arbejdet med redegørelsen for anlæggets forventede væsentlige virkninger på miljøet offentliggøre en kort beskrivelse af hovedtrækkene af det påtænkte anlæg og de relevante oplysninger for offentlighedens deltagelse i VVM-processen samt indkalde ideer og forslag til brug for fastlæggelsen af redegørelsens indhold. Når redegørelsen foreligger, skal kommunalbestyrelsen offentliggøre denne med henblik på høring af berørte myndigheder og offentligheden. Offentliggørelse kan ske udelukkende digitalt. Kommunalbestyrelsen fastsætter en frist for høringsen af redegørelsen på mindst 8 uger.

Stk. 3. Miljøministeren kan fastsætte regler om, at anlæg, der er omfattet af stk. 1, ikke må påbegyndes uden kommunalbestyrelsens, regionsrådets eller ministerens tilladelse.

Stk. 4. Miljøministeren kan fastsætte regler om, hvilke mindsteoplysninger der er relevante for offentlighedens deltagelse i VVM-processen.

Ved lov nr. 1630/2013 blev der gennemført en væsentlig ændring i stk. 1, idet pligten til altid at udarbejde et kommuneplantillæg med tilhørende redegørelse for VVM-pligtige blev ophævet med virkning for anmeldelser indgivet efter d. 1. januar 2014. Kommunalbestyrelsen kan herefter vælge, om VVM-proceduren skal gennemføres parallelt med udarbejdelsen af et kommuneplantillæg og/eller en lokalplan. Ifølge lovbemærkningerne var der hermed tilsigtet en forenkling af VVM-reglerne. Dette kan navnlig være tilfældet i situationer, hvor et VVM-pligtigt anlæg ligger inden for rammerne af den eksisterende kommune- og lokalplanlægning og dermed ikke forudsætter udar-

Kapitel 4. Kommuneplanlægning

bejdelse af et kommuneplantillæg efter planlovens almindelige regler. Det er dog sandsynligt, at det for en række VVM-pligtige anlæg fortsat vil være nødvendigt at udarbejde et kommuneplantillæg og/eller en lokalplan. I sådanne tilfælde skal kommuneplantillæg og lokalplan tilvejebringes efter de almindelige regler for planforslag, mens de nu selvstændige krav for udarbejdelse af en VVM-redegørelse tillige skal iagttages. De nu selvstændige procedurekrav for udarbejdelse af en VVM-redegørelse er dog stort set sammenfaldende med proceduren for udarbejdelse af et eventuelt kommuneplantillæg. De selvstændige procedurekrav for udarbejdelse af en VVM-redegørelse omfatter ifølge *stk. 2* som hidtil offentliggørelse af en kort beskrivelse af hovedtrækkene i projektet samt indkaldelse af ideer og forslag. Som præciseret ved *lov nr. 1529/2014* skal offentliggørelsen også indeholde andre relevante oplysninger for offentlighedens deltagelse i VVM-processen. Herefter skal der ske udarbejdelse af en redegørelse, der skal offentliggøres med henblik på høring af berørte myndigheder og offentligheden med en høringsperiode på mindst 8 uger. Procedurekravene er nærmere præciseret i en ny VVM-bekendtgørelse – senest bekendtgørelse nr. 1184 af 6. november 2014.

Ifølge VVM-bekendtgørelsens § 4 sker *indkaldelse af ideer og forslag* med henblik på fastlæggelse af VVM-redegørelsens indhold (scoping). Bestemmelsen indeholder nærmere krav til de oplysninger, der skal indgå i den korte beskrivelse af hovedtrækkene af det påtænkte anlæg, herunder en angivelse af hvor og hvordan de relevante oplysninger stilles til rådighed og hvilke foranstaltninger, der er truffet med henblik på offentlighedens deltagelse i VVM-proceduren. Ifølge VVM-bekendtgørelsens § 5, stk. 1, skal den kompetente myndighed på grundlag af den foretagne scoping udarbejde en VVM-redegørelse. *VVM-redegørelsen* skal indeholde de i § 5, stk. 2, og bilag 4 angivne oplysninger. Endvidere fremgår det af VVM-bekendtgørelsens § 5, stk. 4, at redegørelsen i relevant omfang skal forholde sig til de forhold, som har været fremdraget af offentligheden. Efter udløbet af høringsperioden på mindst 8 uger træffer den kompetente myndighed en selvstændig *afgørelse om, hvorvidt anlægget kan tillades*, jf. VVM-bekendtgørelsens § 7. Dette vil normalt ske i form af en VVM-tilladelse. Som hidtil kan en VVM-tilladelse dog erstattes af visse nærmere angivne tilladelser, jf. VVM-bekendtgørelsens § 8, se Planlovskommentaren s. 276 f.

Ved *lov nr. 742/2014* ændredes *stk. 3* som en konsekvens af, at regionsrådene ved *lov nr. 380/2014* fik overført kompetence til at meddele tilladelse til råstofindvinding på land. *Lov nr. 742/2014* muliggør, at regionsrådene også kan overtage VVM-kompetencen i råstofindvindingssager på land, se nedenfor vedr. § 11 i.

Ved lov nr. 1529/2014 indføjes i *stk. 4* en udtrykkelig hjemmel til fastsættelse af nærmere bestemmelser om, hvilke mindsteoplysninger der skal fremlægges ved offentliggørelsen efter *stk. 2*. I overensstemmelse med VVM-direktivet drejer det sig bl.a. om angivelse af, hvortil kommentarer eller spørgsmål kan rettes, oplysning om frister, og om hvor og hvordan de relevante oplysninger stilles til rådighed samt om hvilke foranstaltninger, der er truffet mhp. offentlighedens inddragelse.

§ 11 h

Miljøministeren kan fastsætte nærmere regler om, hvilke anlæg der er omfattet af § 11 g. Anlæg, der vedtages i enkeltheder ved særlig lov, er dog altid undtaget. Ministeren kan endvidere fastsætte regler om, hvilke mindsteoplysninger der er nødvendige, for at en miljømæssig vurdering kan foretages, samt fastsætte regler om, at bygherren til anmeldelsen af et projekt skal anvende et særligt skema samt om, at skemaet skal indberettes digitalt, herunder om anvendelse af særlige digitale formater og digital signatur el.lign.

***Stk. 2.* Miljøministeren kan fastsætte regler om offentliggørelse, herunder om udelukkende digital annoncering, af**

- 1) afgørelser om, at et anlæg er omfattet eller ikke er omfattet af bestemmelserne i § 11 g, og**
- 2) afgørelser om, at en tilladelse efter regler fastsat i medfør af § 11 g, *stk. 3*, meddeles eller ikke meddeles.**

Ved lov nr. 1630/2013 blev der *stk. 1* indføjet en ny bemyndigelsesbestemmelse, hvorefter der kan fastsættes regler om, at anmeldelse af et projekt skal ske på et særligt skema. Bemyndigelsen blev med virkning fra d. 1. januar 2014 udmøntet i en ny VVM-bekendtgørelse nr. 1654 af 27. december 2013, der først blev afløst af bekendtgørelse nr. 764 af 23. juni 2014 og senest af bekendtgørelse nr. 1184 af 6. november 2014. Ifølge VVM-bekendtgørelsens § 2, *stk. 1*, skal skemaet i bilag 5 benyttes ved anmeldelse af bilag 2-anlæg. Skemaet omfatter angivelse af oplysninger om projektets karakteristika og placering.

Ved lov nr. 1529/2014 blev det med virkning fra 1. januar 2015 yderligere tilføjet, at ministeren kan fastsætte regler om, at skemaet skal indsendes digitalt.

§ 11 i

Miljøministeren kan fastsætte regler om, at ministeren *eller regionsrådet* for visse kategorier af anlæg omfattet af § 11 g overtager kommunalbestyrelsens opgaver og beføjelser.

Ved lov nr. 742/2014 blev der i forbindelse med Folketingets behandling indføjet en bemyndigelse i planloven til at overføre VVM-kompetence til regionsrådet, se Miljøudvalgets Betænkning af 20. maj 2014. Hjemlen er særligt møntet på sager om råstofindvinding på land, hvor regionsrådet ved lov nr. 380/2014 fik overført kompetence til at meddele tilladelse til indvinding på land i henhold til råstofloven. Bemyndigelsen er udnyttet med virkning fra d. 1. juli 2014 i den nye VVM-bekendtgørelse nr. 764/2014 § 13, hvorefter regionsrådet varetager kommunalbestyrelsens opgaver og beføjelser, når dele af et anlæg kræver tilladelse efter § 7 i råstofloven.

Lokalplanlægning

§ 13

Kommunalbestyrelsen kan tilvejebringe lokalplaner efter reglerne i kapitel 6. En lokalplan må ikke stride mod

- 1) kommuneplanen,
- 2) regler eller beslutninger efter §§ 3 og 5 j,
- 3) offentliggjorte forslag til regler efter §§ 3 og 5 j, jf. § 22 a, stk.1,
- 4) en vandplan eller en Natura 2000-plan, jf. lov om miljømål m.v. for vandforekomster og internationale naturbeskyttelsesområder (miljømålsloven), en handleplan efter samme lovs §§ 31 a og 46 a eller regler udstedt i medfør af samme lovs § 36, stk. 3,
- 5) en kommunal risikostyringsplan, jf. kapitel 3 i lov om vurdering og styring af risikoen for oversvømmelser fra vandløb og søer og bekendtgørelse om vurdering og risikostyring for oversvømmelser fra havet, fjorde eller andre dele af søterritoriet,
- 6) en Natura 2000-skovplan, jf. kapitel 4 i lov om skove, eller
- 7) en råstofplan, jf. § 5 a i lov om råstoffer.

Stk. 2. En lokalplan skal tilvejebringes, før der gennemføres større udstykninger eller større bygge- eller anlægsarbejder, herunder nedrivninger af bebyggelse, og i øvrigt når det er nødvendigt for at sikre kommuneplanens virkeliggørelse.

Stk. 3. Hvis en udstykning eller et byggearbejde m.v. som nævnt i stk. 2 er i overensstemmelse med kommuneplanen, påhviler det kommunalbestyrelsen snarest at udarbejde et forslag til lokalplan og derefter fremme sagen mest muligt. Kommunalbestyrelsen kan i et sådant tilfælde forlange, at udstykkeren eller bygherren yder kommunen bistand til planens udarbejdelse.

Stk. 4. Når ejeren ønsker et areal overført fra landzone til byzone med henblik på udførelse af et bygge- eller anlægsarbejde, kan kommunalbestyrelsen forlange, at ejeren af arealet stiller en af kommunen godkendt sikkerhed for, at kommunen, hvis arbejdet ikke udføres, kan få dækket

udgifterne til tilvejebringelse af lokalplan og kommuneplantillæg samt, medmindre ejeren fraskriver sig retten til at forlange arealet overtaget af kommunen efter § 47 A, udgifterne til overtagelse af arealet efter § 47 A. Udgifterne til lokalplanarbejdet kan kræves betalt, hvis bygge- eller anlægsarbejdet ikke er påbegyndt inden 4 år efter, at arealet er overført til byzone.

Stk. 5. Bestemmelserne i stk. 2 finder ikke anvendelse, når en lokalplan, en byplanvedtægt eller en reguleringsplan indeholder nærmere regler om udstykningen eller bygge- eller anlægsarbejdet.

Stk. 6. Miljøministeren kan fastsætte nærmere regler om afgrænsningen af kommunalbestyrelsernes beføjelser og pligter efter stk. 1 og 2 for så vidt angår forhold, der er reguleret efter anden lovgivning.

Stk. 7. For områder, der som led i frikommuneforsøg overføres til byzone eller sommerhusområde uden lokalplan, kan kommunalbestyrelsen i den relevante frikommune under tilsvarende omstændigheder som nævnt i stk. 4, 2. pkt., forlange udgifterne for tilvejebringelse af kommuneplantillægget betalt.

Ved lov nr. 1631/2013 er der fastsat en række konsekvensændringer som følge af det nye vandplankoncept, der senest d. 22. december 2015 skal udmøntes i nye vandområdeplaner og bekendtgørelser om miljømål og indsatsprogrammer. Konsekvensændringerne i § 13 indebærer først og fremmest, at indsatsprogrammer i form af bekendtgørelser vil være rammestyrende for lokalplanlægningen. Derimod angives miljømålene i form af bekendtgørelser ikke som rammestyrende. Spørgsmålet bliver derfor, i hvilket omfang indsatsprogrammerne fastlægger miljømålenes betydning for lokalplanlægningen. Det er tvivlsomt, om det er i overensstemmelse med vandrammedirektivet, hvis der lokalplanlægges i strid med de fastsatte miljømål. Ændringerne forventes først at træde i kraft d. 22. december 2015 og er derfor ikke indarbejdet i § 13 men angives selvstændigt her:

I § 13, stk. 1, nr. 4, udgår »en vandplan eller«, »§ 31 a og« og »vandforekomster og«.

I § 13, stk. 1, indsættes efter nr. 4 som nyt nummer:

»5) regler om indsatsprogram udstedt med hjemmel i lov om vandplanlægning,«.

Nr. 5-7 bliver herefter nr. 6-8.

§ 15

En lokalplan skal indeholde oplysninger om planens formål og retsvirkninger. Formålet skal fastlægge den planlægningsmæssige begrundelse, eksempelvis varetagelse af klimatilpasning eller forebyggelse af forurening.

Stk. 2. I en lokalplan kan der optages bestemmelser om:

- 1) overførsel til byzone eller sommerhusområde af arealer, som planen omfatter,
- 2) områdets anvendelse, herunder om at nærmere angivne arealer forbeholdes til offentlige formål,
- 3) ejendommens størrelse og afgrænsning,
- 4) vej- og stiforhold og andre forhold af færdselsmæssig betydning, herunder om adgangsforholdene til færdselsarealer og med henblik på adskillelse af trafikarterne,
- 5) beliggenhed af spor- og ledningsanlæg, herunder til elforsyning,
- 6) bebyggelsers beliggenhed på grundene, herunder om den terrænhøjde, hvori en bebyggelse skal opføres,
- 7) bebyggelsers omfang og udformning, herunder til regulering af boligætheden,
- 8) anvendelse af de enkelte bygninger,
- 9) udformning, anvendelse og vedligeholdelse af ubebyggede arealer, herunder om terrænregulering, hegnsforhold, bevaring af beplantning og beplantningsforhold i øvrigt, herunder beplantningens tilføjede højde, samt belysning af veje og andre færdselsarealer,
- 10) bevaring af landskabstræk i forbindelse med bebyggelse af et område, der inddrages til bymæssig bebyggelse eller sommerhusbebyggelse,
- 11) tilvejebringelse af eller tilslutning til fællesanlæg i eller uden for det af planen omfattede område som betingelse for ibrugtagning af ny bebyggelse,
- 12) foretagelse af afskærmningsforanstaltninger såsom anlæg af beplantningsbælte, støjvold, mur og lignende som betingelse for ibrugtagning af ny bebyggelse eller ændret anvendelse af et ubebygget areal,
- 13) oprettelse af grundejerforeninger for nye haveboligområder, erhvervsområder, områder for fritidsbebyggelse eller byomdannelse-områder, herunder om medlemspligt og om foreningens ret og pligt til at forestå etablering, drift og vedligeholdelse af fællesarealer og fællesanlæg,

- 14) bevaring af eksisterende bebyggelse, således at bebyggelsen kun med tilladelse fra kommunalbestyrelsen må nedrives, ombygges eller på anden måde ændres,
- 15) friholdelse af et område for ny bebyggelse, når en bebyggelse kan blive udsat for sammenstyrtning, oversvømmelse eller anden skade, der kan medføre fare for brugernes liv, helbred eller ejendom,
- 16) ophør af gyldigheden af udtrykkeligt angivne tilstandsservitutter, hvis servitutens opretholdelse vil være i strid med lokalplanens formål, og hvis servituten ikke vil bortfalde som følge af § 18,
- 17) sammenlægning af lejligheder i eksisterende boligbebyggelse,
- 18) isolering af eksisterende boligbebyggelse mod støj,
- 19) forbud mod større byggearbejder på eksisterende bebyggelse, således at sådanne arbejder kun kan udføres med kommunalbestyrelsens tilladelse eller efter krav fra en offentlig myndighed med hjemmel i lovgivningen,
- 20) oprettelse af haveforeninger for nye kolonihaveområder, herunder om medlemspligt og om foreningens ret og pligt til at vedtage bestemmelser, der skal godkendes af kommunalbestyrelsen, om opsigelse eller ophævelse af brugsretskontrakter og haveafståelser,
- 21) isolering mod støj af ny boligbebyggelse i eksisterende boligområder eller områder for blandede byfunktioner, jf. § 11 b, stk. 1, nr. 2,
- 22) anvendelsen af vandområder i et byomdannelsesområde, jf. § 11 d, inden for eller i tilknytning til en havns dækkende værker,
- 23) udformningen af anlæg på vandområder i et byomdannelsesområde, jf. § 11 d, inden for eller i tilknytning til en havns dækkende værker, herunder inddæmning og opfyldning, etablering af faste anlæg og anbringelse af faste eller forankrede indretninger eller genstande samt anbringelse af fartøjer, der agtes anvendt til andet end sejlads, uddybning eller gravning m.v., og
- 24) installation af anlæg til opsamling af regnvand fra tage til brug for wc-skyl og tøjvask i maskine som betingelse for ibrugtagning af ny bebyggelse.³⁾

Stk. 3. I en lokalplan for et område, som overgår til byformål eller til sommerhusbebyggelse, skal der optages bestemmelser til sikring af de forhold, der er nævnt i stk. 2, nr. 2-4.

Stk. 4. En lokalplan for et område, der skal forblive i landzone, kan indeholde bestemmelse om, at lokalplanen erstatter de tilladelser efter § 35, stk. 1, som er nødvendige for lokalplanens virkeliggørelse. Der kan knyttes betingelser til bestemmelsen.

Stk. 5. Uden for landsbyer kan en lokalplan for landzonearealer, der fastlægges til jordbrugsmæssig anvendelse, ikke indeholde bestemmelser efter stk. 2, nr. 3, 6, 8 eller 9.

Stk. 6. Miljøministeren kan fastsætte regler om, at der i lokalplaner kan optages bestemmelser om andre forhold end nævnt i stk. 2.

Stk. 7. Miljøministeren kan i overensstemmelse med anden lovgivning fastsætte regler om, at tilladelser og dispensationer, som er nødvendige for en lokalplans virkeliggørelse, anses for meddelt ved lokalplanens gennemførelse. Miljøministeren kan endvidere fastsætte regler om kommunalbestyrelsens adgang til at dispensere fra sådanne lokalplaner og om andre myndigheders ret til at fremsætte indsigelse mod forslag til sådanne lokalplaner.

Stk. 8. En lokalplan, der giver mulighed for etablering af butikker, skal indeholde bestemmelser om det maksimale bruttoetageareal for de enkelte butikker og det samlede bruttoetageareal, der kan anvendes til butiksformål.

Stk. 9. En lokalplan for et byomdannelsesområde med havnearealer skal indeholde bestemmelser, der sikrer offentlighedens adgang til vandet.

Stk. 10. Fællesanlæg som nævnt i stk. 2, nr. 11 og 13, omfatter ikke fællesantenneanlæg til modtagelse og distribution af tv- og radiosignaler.

Stk. 11. *Bestemmelser i lokalplaner om tilvejebringelses- og tilslutningspligt til fællesantenneanlæg til modtagelse og distribution af tv- og radiosignaler eller om grundejerforeningers pligtmæssige etablering, drift og vedligeholdelse heraf er uden virkning. Det samme gælder bestemmelser med tilsvarende indhold i servitutter, hvor kommunalbestyrelsen er eneste påtaleberettigede.*

Ved lov nr. 1529/2014 er stk. 2, nr. 22, om lokalplanbestemmelser for lavenergibebyggelse ophævet, hvorefter nr. 23-25 er blevet til nr. 22-24. Baggrunden for ophævelsen af nr. 22 var den politiske aftale Vækstpakke 2014, hvorefter krav til bygningers energiklasse fremover alene ønskes reguleret med bygningsreglementet, idet sådanne byggekrav i lokalplaner kan medføre højere omkostninger for bygherrer. Det vil herefter ikke være muligt i nye lokalplaner at stille krav til energistandarder, herunder energistandarder der ligger ud over bygningsreglementets almindelige krav. Gældende lokalplaner med krav om lavenergibebyggelse vil ifølge lovbemærkningerne ikke blive berørt af ændringen uanset, om planlægningen for ny lavenergibebyggelse endnu ikke er realiseret ved en byggetilladelse. Ifølge lovens ikrafttrædelses-

bestemmelser finder ændringen heller ikke anvendelse for lokalplanforslag, som er eller har været i offentlig høring på tidspunktet for lovens ikrafttræden d. 1. januar 2015.

Ved lov nr. 358/2013 indføjedes stk. 11 om bortfald af bestemmelser i lokalplaner og visse servitutter om tilvejebringelses- og tilslutningspligt til fællesantenneanlæg. Bestemmelsen skal ses i forlængelse af den ved lov nr. 424/2011 indføjede stk. 10, hvorefter de i stk. 2, nr. 11 og 13, omhandlede fællesanlæg ikke længere omfatter fællesantenneanlæg til modtagelse og distribution af tv- og radiosignaler. Baggrunden herfor var bl.a. en mediepolitisk aftale af 26. maj 2010. Efterfølgende blev der nedsat en arbejdsgruppe vedr. ophør af bestemmelser i gældende lokalplaner mv. om tilslutningspligt til fællesantenneanlæg, der i december 2011 afgav en indstilling, se www.naturstyrelsen.dk. De omhandlede bestemmelser omfatter såvel bestemmelser om grundejeres pligtsmæssige tilslutning til fællesantenneanlæg som bestemmelser om grundejerforeningers pligt til at forestå etablering, drift og vedligeholdelse af fællesantenneanlæg. Derimod vil lokalplanbestemmelser om grundejerforeningers ret til at forestå etablering, drift og vedligeholdelse af fællesantenneanlæg ikke miste deres virkning. Tilsvarende vil grundejere og grundejerforeninger frivilligt kunne aftale tilslutning, drift mv. af fællesantenneanlæg. For så vidt angår servitutter er det alene bestemmelser om tilvejebringelses- eller tilslutningspligt i servitutter, hvor kommunen er eneste påtaleberettigede, der er omfattet af stk. 11.

Miljøministeren fastsatte ved bekendtgørelse nr. 698/2013 tidspunktet for ikrafttræden til d. 1. januar 2014. De omhandlede lokalplan- og servitutbestemmelser er herefter uden virkning.

I november 2014 er der udsendt et høringsudkast til ændring af planloven (Planlægning for almene boliger i nye boligområder), hvori der foreslås mulighed for at fastsætte lokalplanbestemmelser om, at op til 25 % af boligmassen skal være boligtyper omfattet af lov om almene boliger. Sådanne boliger er almene familieboliger, almene ungdomsboliger, almene ældreboliger, herunder almene plejeboliger og almene boliger til særlig udsatte grupper. Det forudsættes, at der alene vil være tale om sådanne krav for nye boligområder, dvs. ikke for eksisterende boligmasse.

§ 15 a

En lokalplan må kun udlægge støjbelastede arealer til støjfølsom anvendelse, hvis planen med bestemmelser om etablering af afskærmningsforanstaltninger m.v., jf. § 15, stk. 2, nr. 12, 18 og 21, kan sikre den fremtidige anvendelse mod støjgener.

Stk. 2. Lokalplaner, der tilvejebringes for arealer i et område, som i kommuneplanen er fastlagt som et byomdannelsesområde, kan uanset stk. 1 udlægge støjbelastede arealer til støjfølsom anvendelse, når kommunalbestyrelsen har sikkerhed for, at støjbelastningen er bragt til ophør i løbet af en periode, der ikke væsentligt overstiger 8 år, efter at den endeligt vedtagne lokalplan er offentliggjort.

Stk. 3. I forbindelse med byfornyelse og udvikling af bymæssig bebyggelse, der er af væsentlig betydning for kommunen, og som ligger inden for støjkonsekvensområdet omkring forsvarrets øvelsespladser og skyde- og øvelsesområder, kan miljøministeren i særlige tilfælde og efter indhentet udtalelse fra Forsvarsministeriet tillade mindre fravigelser af stk. 1, hvor støjbelastningen ikke væsentligt overstiger LC, DEN 55 dB.

Stk. 4. En lokalplan kan uanset stk. 1 udlægge et areal, der er støjbelastet af en helikopterlandingsplads, til hospital og dermed relateret anvendelse.

Ved lov nr. 1630/2013 indføjedes et nyt stk. 4, der særligt giver mulighed for udvidelse eller ændring af hospitaler, uanset at en eksisterende helikopterlandingsplads vil medføre en overskridelse af de vejledende støjgrænser. Ændringen blev gennemført i overensstemmelse med anbefalingerne fra en Arbejdsgruppe vedr. helikopterlandingspladser i forbindelse med en varig akutlægeordning, der afrapporterede i 2012. Hospitaler er planlægningsmæssigt set arealer, der er udlagt til støjfølsom anvendelse, hvorved støjbelastning fra en helikopterlandingsplads iht. § 15, stk. 1, kan forhindre planlægning for f.eks. udvidelse eller ændring af hospitalet. Det nye stk. 4 fastsætter en specifik undtagelse fra stk. 1 for hospitaler med helikopterlandingspladser. Ifølge lovbemærkningerne er det en forudsætning, at anvendelsen af helikopterlandingspladsen er forbeholdt hospitalsrelaterede flyvninger.

§ 16

En lokalplan skal ledsages af en redegørelse for, hvorledes planen forholder sig til kommuneplanen og øvrig planlægning for området.

Stk. 2. Redegørelsen skal angive, om lokalplanens virkeliggørelse er afhængig af tilladelser eller dispensationer fra andre myndigheder end kommunalbestyrelsen.

Stk. 3. I redegørelsen til lokalplanforslag for bebyggelse og anlæg i kystnærhedszonen skal der oplyses om den visuelle påvirkning af omgi-

velserne, og der skal ved bygningshøjder over 8,5 m anføres en begrundelse for den større højde. Herudover skal redegørelsen omfatte eventuelle andre forhold, der er væsentlige for varetagelsen af natur- og friluftsmæssige interesser.

Stk. 4. I redegørelsen til lokalplanforslag for bebyggelse og anlæg i de kystnære dele af byzonerne, der vil påvirke kysten visuelt, skal der gøres rede for påvirkningen. Såfremt bebyggelsen afviger væsentligt i højde eller volumen fra den eksisterende bebyggelse i området, skal der gives en begrundelse herfor.

Stk. 5. I redegørelsen til lokalplanforslag, der muliggør etablering af butikker, skal der gøres rede for bebyggelsens påvirkning af bymiljøet, herunder den eksisterende bebyggelse i området, friarealer og trafikale forhold.

Stk. 6. Redegørelsen til en lokalplan som nævnt i § 15 a, stk. 2, skal indeholde oplysning om, hvordan det sikres, at støjbelastningen bringes til ophør. En redegørelse, der forudsætter gennemførelse af støjdæmpende foranstaltninger på eksisterende virksomheder, skal indeholde nærmere oplysninger om grundlaget for vurderingen af de enkelte virksomheder, og oplysningerne skal så vidt muligt være tilvejebragt i dialog med virksomhederne.

Stk. 7. Redegørelsen til lokalplanforslag, der har tilknytning til indgåelse af en aftale efter § 21 b og § 21 c, skal indeholde oplysninger om, hvordan lokalplanforslagets indhold og udformning af bestemmelser har sammenhæng med aftalen.

Ved lov nr. 1630/2013 ophævedes den dagældende stk. 5, hvorefter lokalplanforslag for VVM-pligtige anlæg var undtaget fra redegørelsespligten i stk. 3, 4 og 6. En lokalplan for et VVM-pligtigt anlæg skal herefter opfylde de almindelige indholdsmæssige krav til lokalplaner. Stk. 6-8 ændredes derefter til stk. 5-7.

KAPITEL 6

Planers tilvejebringelse og ophævelse

§ 22 a

Forud for miljøministerens afgivelse af en redegørelse om landsplanarbejdet eller en redegørelse for de landsplanmæssige interesser i særlige emner, jf. § 2, stk. 2, og forud for miljøministerens fastsættelse af bindende regler eller retningslinjer efter § 3, stk. 1, eller § 5 j, stk. 2 og 4, skal et forslag offentliggøres og sendes til de berørte regionsråd og kommunalbestyrelser. Offentliggørelse kan ske udelukkende digitalt. Miljøministeren fastsætter en frist på mindst 8 uger for fremsættelse af kommentarer til det fremsatte forslag.

Stk. 2. Regionsråd og kommunalbestyrelser kan på eget initiativ over for miljøministeren fremsætte forslag til landsplanlægningen.

Stk. 3. Miljøministeren kan i særlige tilfælde fravige stk. 1 i forbindelse med tilvejebringelse af regler efter § 3, stk. 1.

Ved lov nr. 80/2014 ophævedes med virkning fra 1. februar 2014 *stk. 2*, hvorefter miljøministeren kunne anmode regionsrådene om at koordinere kommunalbestyrelsens bidrag til landsplanarbejdet. Ophævelsen skete som en konsekvens af, at der ikke længere skal udarbejdes regionale udviklingsplaner iht. planloven. Regionsrådene vil dog fortsat kunne fremsætte egne forslag til landsplanlægning, jf. det nye *stk. 2*.

§ 22 b

Kommune- og lokalplaner tilvejebringes og ændres efter reglerne i dette kapitel.

Ved *lov nr. 80/2014* ophævedes *stk. 1* som en konsekvens af, at der ikke længere skal udarbejdes regionale udviklingsplaner iht. planloven.

§ 22 c (Ophævet)

Ophævet ved *lov nr. 80/2014* som en konsekvens af, at der ikke længere skal udarbejdes regionale udviklingsplaner iht. planloven.

§ 23 a

Kommunalbestyrelsen skal inden udgangen af den første halvdel af den kommunale valgperiode offentliggøre en strategi for kommuneplanlægningen. Kommunalbestyrelsen kan i øvrigt offentliggøre en sådan strategi, når den finder det nødvendigt eller hensigtsmæssigt. Offentliggørelse kan ske udelukkende digitalt. Samtidig med offentliggørelsen sendes den vedtagne strategi til miljøministeren og øvrige statslige, regionale og kommunale myndigheder, hvis interesser berøres, samt til lokale kulturmiljøråd.

***Stk. 2.* Den i *stk. 1* nævnte strategi skal indeholde oplysninger om den planlægning, der er gennemført efter den seneste revision af kommuneplanen, kommunalbestyrelsens vurdering af og strategi for udviklingen samt en beslutning om enten**

- 1) at kommuneplanen skal revideres i sin helhed, eller**
- 2) at der skal foretages en revision af kommuneplanens bestemmelser for særlige emner eller områder i kommunen og af, hvilke dele af kommuneplanen der genvedtages for en ny 4-års-periode.**

***Stk. 3.* Kommunalbestyrelsens beslutning efter *stk. 2*, skal træffes i et møde.**

***Stk. 4.* Ethvert medlem af kommunalbestyrelsen, der har forlangt sin afvigende mening vedrørende den i *stk. 2* nævnte revisionsbeslutning tilført kommunalbestyrelsens beslutningsprotokol, kan forlange, at den afvigende mening offentliggøres samtidig med strategien med en kort begrundelse, der affattes af medlemmet.**

***Stk. 5.* Kommunalbestyrelsen fastsætter en frist på mindst 8 uger for fremsættelse af ideer, forslag m.v. og kommentarer til den offentliggjorte strategi.**

Stk. 6. Efter udløbet af fristen efter *stk. 5* tager kommunalbestyrelsen stilling til de fremkomne bemærkninger. Kommunalbestyrelsen kan i forbindelse hermed vedtage ændringer af den offentliggjorte strategi.

Stk. 7. Kommunalbestyrelsen foretager offentlig bekendtgørelse af, om der er vedtaget ændringer af strategien, og sender et eksemplar af den offentliggjorte bekendtgørelse til de myndigheder, som er nævnt i *stk. 1*. Offentlig bekendtgørelse kan ske udelukkende digitalt.

Ved *lov nr. 358/2013* skete en konsekvensrettelse i *stk. 6* som følge af *lov nr. 579/2012*. Konsekvensrettelsen var ved en fejl ikke indføjet tidligere.

§ 24

Efter kommunalbestyrelsens vedtagelse af et planforslag offentliggøres dette. Kommunalbestyrelsen skal samtidig offentliggøre den tilhørende redegørelse. Ved offentliggørelsen skal der oplyses om fristen efter *stk. 3*. Offentliggørelse kan ske udelukkende digitalt. Ved offentliggørelsen af kommuneplanforslag og ændringer hertil skal der oplyses om reglerne i § 12, *stk. 2* og *3*. Ved offentliggørelse af lokalplanforslag skal der oplyses om reglerne i § 17.

Stk. 2. Ethvert medlem af kommunalbestyrelsen, der har forlangt sin afvigende mening vedrørende planforslaget tilført rådets beslutningsprotokol, kan forlange, at den afvigende mening offentliggøres samtidig med forslaget tillige med en kort begrundelse, der affattes af medlemmet. Samme ret har et udvalgsmedlem vedrørende planforslag, der vedtages af et stående udvalg eller økonomiudvalget.

Stk. 3. Kommunalbestyrelsen fastsætter en frist på mindst 8 uger for fremsættelse af indsigelser m.v. mod planforslaget.

Ved *lov nr. 80/2014* ændredes *stk. 1, 2* og *3* således, at »regionsrådet« udgik. Dette skete som en konsekvens af, at der ikke længere skal udarbejdes regionale udviklingsplaner iht. planloven.

§ 25

Samtidig med offentliggørelsen efter § 24 sendes planforslaget til miljøministeren og øvrige statslige, regionale og kommunale myndigheder, hvis interesser berøres af forslaget, og til den berørte nationalparkfond oprettet efter lov om nationalparker.

Stk. 2. Forslag til kommuneplaner og lokalplaner, der omfatter områder med kulturmiljøinteresser, skal samtidig med offentliggørelsen sendes til det lokale kulturmiljøråd.

Ved lov nr. 80/2014 ophævedes stk. 2 som en konsekvens af, at der ikke længere skal udarbejdes regionale udviklingsplaner iht. planloven. Stk. 3 blev herefter stk. 2.

§ 27

Efter udløbet af fristen efter § 24, stk. 3, kan kommunalbestyrelsen vedtage forslaget endeligt, jf. dog § 3, stk. 5, og §§ 28, 29, 29a og 29 b. Hvis der rettidigt er fremsat indsigelser m.v. mod et lokalplanforslag, kan vedtagelsen af lokalplanen tidligst ske 4 uger efter udløbet af indsigelsesfristen.

Stk. 2. I forbindelse med den endelige vedtagelse af planen kan der foretages ændring af det offentliggjorte planforslag. Berører ændringen på væsentlig måde andre myndigheder eller borgere end dem, der ved indsigelse har foranlediget ændringen, kan vedtagelsen af planen ikke ske, før de pågældende har fået lejlighed til at udtale sig. Ved væsentlige ændringer i et forslag til kommuneplan skal miljøministeren have lejlighed til at udtale sig. Kommunalbestyrelsen fastsætter en frist herfor. Hvis ændringen er så omfattende, at der reelt foreligger et nyt planforslag, skal dette offentliggøres m.v. efter reglerne i §§ 24-26.

Ved lov nr. 80/2014 ændredes stk. 1 og 2 som en konsekvens af, at der ikke længere skal udarbejdes regionale udviklingsplaner iht. planloven.

§ 28

Et planforslag kan ikke vedtages endeligt, hvis en myndighed efter reglerne i §§ 29, 29 a, 29 b eller 29 c har modsat sig dette skriftligt over for kommunalbestyrelsen inden udløbet af fristen efter § 24, stk. 3, eller § 27, stk. 2. Forslaget kan herefter først vedtages, når der er opnået enighed mellem parterne om de nødvendige ændringer.

Stk. 2. Kan de involverede myndigheder ikke nå til enighed i sager, hvor der er gjort indsigelse efter § 29, stk. 3, §§ 29 a og 29 c, kan spørgsmålet indbringes for miljøministeren.

Stk. 3. Indsigelser efter §§ 29, 29 a, 29 b eller 29 c skal være begrundede og indeholde en henvisning til, at indsigelsen har den i stk. 1 angivne virkning.

Ved lov nr. 80/2014 ændredes stk. 1 således, at »regionsrådet« udgik. Dette skete som en konsekvens af, at der ikke længere skal udarbejdes regionale udviklingsplaner iht. planloven.

§ 29

Miljøministeren skal fremsætte indsigelse over for et forslag til kommuneplan og ændringer til en kommuneplan, der ikke er i overensstemmelse med overordnede interesser. Pligten gælder dog ikke, hvis forholdet er af underordnet betydning.

Stk. 2. Miljøministeren skal fremsætte indsigelse mod forslag til lokalplaner for arealer i kystnærhedszonen, hvis planforslaget er i strid med bestemmelserne i § 5 a, stk. 1, § 5 b, § 11 f eller § 16, stk. 3. Pligten gælder dog ikke, hvis forholdet er af underordnet betydning i forhold til de nationale planlægningsinteresser i kystområderne, jf. § 1.

Stk. 3. En statslig myndighed kan fremsætte indsigelse mod et lokalplanforslag ud fra de særlige hensyn, som myndigheden varetager.

Ved lov nr. 80/2014 ændredes *stk. 1* som en konsekvens af, at der ikke længere skal udarbejdes regionale udviklingsplaner iht. planloven. Miljøministeren vil ikke kunne gøre indsigelse over for de nye regionale vækst- og udviklingsstrategier.

§ 29 a

Regionsrådet kan gøre indsigelse over for forslag til kommuneplaner og ændringer af kommuneplaner, hvis planforslaget er i strid med den regionale råstofplan, jf. § 5 a i lov om råstoffer.

Stk. 2. Regionsrådet skal underrette miljøministeren om indsigelser efter stk. 1. Ophæver regionsrådet en indsigelse, skal miljøministeren ligeledes underrettes.

Ved lov nr. 80/2014 udgik de regionale udviklingsplaner af stk. 1 som en konsekvens af, at der ikke længere skal udarbejdes regionale udviklingsplaner iht. planloven. De nye regionale vækst- og udviklingsstrategier vil ikke kunne begrunde en indsigelse mod den kommunale planlægning. De gældende regionale udviklingsplaner opretholder dog deres retsvirkning, indtil de afløses af de regionale vækst- og udviklingsstrategier.

§ 29 b

En kommunalbestyrelse kan fremsætte indsigelse mod en nabokommunes planforslag, hvis forslaget har væsentlig betydning for kommunens udvikling.

Stk. 2. En kommunalbestyrelse i hovedstadsområdet kan fremsætte indsigelse over for planforslag fra andre kommuner i hovedstadsområdet, hvis forslaget har væsentlig betydning for kommunens udvikling.

Stk. 3. Uafklarede spørgsmål efter stk. 1 og 2 kan af parterne indbringes for miljøministeren, der træffer afgørelse.

Ved lov nr. 80/2014 ændredes stk. 3, således at uafklarede spørgsmål med virkning fra 1. februar 2014 skal indbringes for miljøministeren i stedet for regionsrådet. Ændringen er en konsekvens af, at der ikke længere skal udarbejdes regionale udviklingsplaner iht. planloven, hvorved plankompetencerne vedrører staten og kommunerne.

§ 30

Kommunalbestyrelsen foretager offentlig bekendtgørelse om den endelige vedtagelse af planen og sender denne til de myndigheder, som er nævnt i § 25. Offentlig bekendtgørelse kan ske udelukkende digitalt. Planen skal være offentligt tilgængelig.

Stk. 2. Den offentlige bekendtgørelse om kommuneplaner og ændringer hertil og lokalplaner skal indeholde oplysning om reglerne i henholdsvis § 12, stk. 2 og 3, og § 18.

Ved lov nr. 80/2014 ændredes *stk. 1* som en konsekvens af, at der ikke længere skal udarbejdes regionale udviklingsplaner iht. planloven

Zoneinddeling og landzoneadministration

§ 35

I landzoner må der ikke uden tilladelse fra kommunalbestyrelsen foretages udstykning, opføres ny bebyggelse eller ske ændring i anvendelsen af bestående bebyggelse og ubebyggede arealer, jf. dog §§ 36-38. *Ved kommunalbestyrelsens tilladelse efter 1. pkt. kan der lægges særlig vægt på udviklingen i et vanskeligt stillet landdistrikt.*

Stk. 2. Tilladelse efter stk. 1 til udstykning, bebyggelse eller ændret anvendelse, som er omfattet af reglen om VVM-pligt i § 11 g, stk. 1, eller reglen om lokalplanpligt i § 13, stk. 2, kan først meddeles, når de fornødne bestemmelser i kommuneplanen er endeligt vedtaget og den fornødne lokalplan er offentligt bekendtgjort.

Stk. 3. For arealer i kystnærhedszonen, jf. § 5 a, må tilladelse efter stk. 1 kun meddeles, hvis det ansøgte har helt underordnet betydning i forhold til de nationale planlægningsinteresser i kystområderne, jf. dog § 5.

Stk. 4. Tilladelser efter stk. 1 kan først meddeles, når der er forløbet 2 uger efter, at kommunalbestyrelsen har givet skriftlig orientering om ansøgningen til naboerne til den omhandlede ejendom.

Stk. 5. Bestemmelsen i stk. 4 gælder ikke, hvis det ansøgte efter kommunalbestyrelsens skøn er af underordnet betydning for naboerne.

Stk. 6. Ansøgeren skal have skriftlig meddelelse om afgørelser efter stk. 1.

Stk. 7. En afgørelse efter stk. 1 skal indeholde oplysning om bestemmelserne i §§ 59 og 60.

Stk. 8. Tilladelser efter stk. 1 skal offentliggøres. Offentliggørelse kan ske udelukkende digitalt. Offentliggørelse kan dog undlades, hvis tilladelsen er i overensstemmelse med en offentligt bekendtgjort lokalplan.

Stk. 9. Offentliggørelsen af en tilladelse efter stk. 1 skal indeholde oplysning om bestemmelserne i §§ 59 og 60.

Ved lov nr. 358/2013 indføjedes en ny *landdistriktsbestemmelse* i stk. 1, 2. pkt., hvori det anføres, at der ved stillingtagen til landzonetilladelse kan lægges særlig vægt på udviklingen i et vanskeligt stillet landdistrikt. Herved præciseres det, at landdistriktsudvikling er et relevant og sagligt hensyn i landzoneadministrationen, og at det kan tillægges særlig vægt i vanskeligt stillede landdistrikter. Bestemmelsen afløste med virkning fra 11. april 2013 de særlige bestemmelser, der var indføjet i § 5 u og § 35 a ved lov nr. 424/2011. Ifølge lovbemærkningerne til lov nr. 358/2013 er der tale om en bredere bestemmelse, der ikke som § 5 u er begrænset til de særligt afgrænsede yderområder, og som »genindfører« den konkrete afvejning af de relevante hensyn i den enkelte sag. Samtidig har bestemmelsen også et lidt bredere anvendelsesområde for så vidt angår bygningsmasse og virksomhedstyper end det, der fremgik af §§ 5 u og 35 a. I modsætning til § 35 a, der gjaldt for landzonen som helhed, er den nye landdistriktsbestemmelse dog særligt rettet mod vanskeligt stillede landdistrikter.

Trods den ganske brede formulering i stk. 1, 2. pkt., er bestemmelsens anvendelsesområde ifølge lovbemærkningerne begrænset til alene at omfatte byggeri af nye helårsboliger i umiddelbar tilknytning til landsbyer o.l. og ændret anvendelse af eksisterende overflødiggjorte bygninger til helårsboliger og erhverv samt udvidelse af eksisterende erhvervsvirksomheder, idet det fortsat er et hovedhensyn at undgå spredt og uplanlagt bebyggelse i landzone. Ved overflødiggjorte bygninger forstås bygninger, der som udgangspunkt ikke er opført inden for de seneste 5 år. Det er en forudsætning, at der er tale om egentlige bygninger og at der ikke er tale om ruiner. Bestemmelsen omfatter ifølge lovbemærkningerne overflødiggjorte bygninger af enhver art. Landdistriktsbestemmelsen muliggør også fornøden udstykning i forbindelse med f.eks. indretning af helårsboliger og erhverv i overflødiggjorte bygninger. Derimod tyder lovbemærkningernes angivelse af, at bestemmelsen alene omfatter byggeri og ændret anvendelse, på, at bestemmelsen ikke var tiltænkt tilladelse til udstykning af allerede opførte boliger. Det understreges i lovbemærkningerne, at bestemmelsen ikke ændrer praksis for nye ferieboliger og indretning af ferieboliger i eksisterende bebyggelse og at det skal sikres, at der ikke ved senere statusændring til fritidsbolig, jf. § 36, stk. 1, nr. 10, sker en omgåelse af den restriktive praksis for nyopførelse af sommerhuse i landzonen. For så vidt angår etablering eller udvidelse af erhverv i overflødiggjorte bygninger er bestemmelsen ikke begrænset til mindre virksomheder eller

Kapitel 7. Zoneinddeling og landzoneadministration

til overflødiggjorte landbrugsbygninger, som det var tilfældet i § 35 u. Det afgørende er, at virksomheden ikke er lokalplanpligtig, og at der fortsat sker en konkret afvejning af de relevante hensyn. I forhold til udvidelser skal der være tale om en lovligt etableret virksomhed. Landdistriktsbestemmelsen kan ifølge lovbemærkningerne ikke anvendes til opførelse af nye fritliggende erhvervsvirksomheder i det åbne land.

I en afgørelse af 16. juni 2014, j.nr. NMK-31-01196 og NMK-502-00105 fandt nævnet, at der hverken var tale om etablering af erhverv i en tiloversbleven bygning eller om udvidelse af en lovligt etableret virksomhed i en situation, hvor en vognmandsvirksomhed anvendte en oplagsplads til containere og parkering af biler. Natur- og Miljøklagenævnet havde i 2011 omgjort en lovliggørende landzonetilladelse til vognmandsvirksomheden og nævnets afgørelse blev i maj 2013 stadfæstet af Retten i Roskilde (MAD2013.973B). Kommunens efterfølgende meddelelse af lovliggørende landzonetilladelse med henvisning til den nye landdistriktsbestemmelse i december 2013 blev derfor ændret til et afslag.

Begrebet »vanskeligt stillet landdistrikt« skal ifølge lovbemærkningerne forstås som områder, »hvor der er et særligt behov for tiltag for at vende en negativ udvikling præget af begrænset pres på arealressourcen og faldende beskæftigelse og/eller fraflytning af boliger, målt ved fald i antal husstande. Ved et begrænset pres på arealressourcen forstås, at arealet ikke er udsat for nævneværdigt pres for ændret anvendelse eller byggeaktivitet, som det typisk er tilfældet i yderområderne til forskel fra oplandet til de større byer.« Det understreges, at bestemmelsen ikke kan anvendes i nærheden af et byområde med befolkningstilvækst eller i oplandet til et af de store vækstcentre, hvor vækstcentret har en positiv afsmitning. Ifølge lovbemærkningerne skal kommunen foretage en samlet afvejning af de tre kriterier, men kriterierne »faldende beskæftigelse« og »faldende antal husstande« vil enkeltvis sammen med kriteriet »begrænset pres på arealressourcen« kunne begrunde anvendelse af stk. 1, 2. pkt. Da situationen vil kunne ændre sig over tid, forudsættes der – i hvert fald i princippet – en (forholdsvis) aktuel vurdering af situationen for det enkelte område. Der forventes udarbejdet en vejledning, som formentlig vil angive nærmere retningslinjer for denne vurdering. Det må endvidere antages at blive afklaret i praksis, hvor store krav der stilles til en konkret »positiv« dokumentation for eller afgrænsning af vanskeligt stillede landdistrikter, eller eventuelt om der i højere grad vil blive lagt vægt på en mere »negativ« afgrænsning i form af, at der ikke er tale om et område med befolknings- eller beskæftigelsesvækst. Det er understreget i lovbemærkningerne, at kommunerne som en del af begrundelsen for at meddele en landzonetilladelse skal angive de faktiske forhold, f.eks. vedrørende udviklingen i

antallet af husstande eller beskæftigelsesmæssige forhold og om presset på arealressourcen.

Ved *lov nr. 1529/2014* indføjes med virkning fra 1. januar 2015 i *stk. 3* en henvisning til den nye § 5, hvorefter miljøministeren kan meddele tilladelse til planlægning for og landzonetilladelse til op til 10 kyst- og naturturisme-projekter, der fraviger de særlige regler for kystnærhedszonen i *stk. 3* og § 5b, *stk. 1, nr. 1* og 4. Der skal fortsat meddeles landzonetilladelse til sådanne projekter, men *stk. 3* finder ikke anvendelse. Ifølge den nye § 5, *stk. 2*, kan der ved meddelelse af landzonetilladelse til sådanne projekter lægges særlig vægt på udvikling af kyst- og naturturismen. Der forudsættes herved en lempelse af den almindelige landzoneadministration. Det fremgår ligeledes af den nye § 5, *stk. 4*, at en landzonetilladelse til et af miljøministeren tilladt projekt alene vil kunne påklages for så vidt angår retlige spørgsmål.

§ 35 a (Ophævet)

Bestemmelsen er ophævet ved *lov nr. 358/2013* og erstattet af den nye landdistriktsbestemmelse i § 35, *stk. 1, 2. pkt.*, se bemærkningerne hertil. Bestemmelsen i § 35 a blev indføjet ved *lov nr. 424/2011*, hvorefter der uden for hovedstadsområdet og i Stevns Kommune skulle meddeles landzonetilladelse til udvidelse af mindre erhvervsvirksomheder, som var etableret i en tidligere landbrugsbygning, medmindre væsentlige hensyn talte imod. Ifølge bemærkningerne til *lov nr. 358/2013* blev bestemmelsen overflødig efter indføjeelse af den nye landdistriktsbestemmelse i § 35, *stk. 1, 2. pkt.* § 35 a var dog ikke begrænset til udvidelse af mindre erhvervsvirksomheder i vanskeligt stillede landdistrikter og indebar derfor en generelt lempet landzoneadministrationen for udvidelse af mindre erhvervsvirksomheder, se dog MAD2013.596 hvor en landzonetilladelse til udvidelse af en eksisterende virksomhed blev ændret til et afslag henset til de landskabelige hensyn. Uden for vanskeligt stillede landdistrikter må udvidelse af mindre erhvervsvirksomheder, der ikke er omfattet af § 36, *stk. 1, nr. 13*, herefter være undergivet den hidtidige forholdsvis restriktive praksis, se Planlovskommentaren s. 592ff. Om begrebet »vanskeligt stillet landdistrikt«, se kommentaren til § 35, *stk. 1, 2. pkt.* Ophævelsen af § 35 a fandt ikke anvendelse for ansøgninger modtaget i en kommune før lovens ikrafttræden d. 11. april 2013.

§ 36

Tilladelse efter § 35, stk. 1, kræves ikke til:

- 1) Udstykning efter § 10, stk. 1 og 3, i lov om landbrugsejendomme, til samdrift med en bestående landbrugsejendom.
- 2) Udstykning af en skovejendom efter § 6, stk. 1, nr. 5 og 6, i lov om landbrugsejendomme.
- 3) Byggeri, der er erhvervsmæssigt nødvendigt for den pågældende ejendoms drift som landbrugs- eller skovbrugsejendom eller for udøvelse af fiskerierhvervet, jf. dog stk. 2.
- 4) Ibrugtagen af bebyggelse eller arealer til landbrug eller skovbrug eller til brug for udøvelse af fiskerierhvervet.
- 5) Udstykning, byggeri eller ændret anvendelse i det omfang, dette er påbudt i en afgørelse efter §§ 19 d-19 f eller bestemt i en fredning efter lov om naturbeskyttelse eller udtrykkeligt er tilladt i en lokalplan, der er tilvejebragt efter reglerne i denne lov.
- 6) Indvinding af råstoffer i jorden.
- 7) Opførelse af garager, carporte, udhuse, drivhuse og lignende bygninger på højst 50 m², når disse opføres i tilknytning til enfamiliehus eller sommerhus og byggeriet ikke medfører oprettelse af en ny bolig.
- 8) Byggeri, der i bygningsreglement er fritaget for krav om byggetilladelse, og som etableres til brug for offentlige trafik-, forsynings- eller varslingsanlæg eller radio- og tv-modtagelse.
- 9) Til- og ombygning af helårshus, hvorved husets samlede bruttoetaageareal ikke overstiger 250 m².
- 10) Helårsboligs overgang til anvendelse som fritidsbolig.
- 11) Udstykning, der foretages på grundlag af en erhvervelse efter lov om jordfordeling og offentligt køb og salg af fast ejendom til jordbrugsmæssige formål m.m. (jordfordelingsloven) til et regionalt jordkøbsnævns formål.
- 12) Opførelse eller indretning i eksisterende bebyggelse af en bolig på en landbrugsejendom, hvis areal overstiger 30 ha, når den nye bolig skal benyttes i forbindelse med et generationsskifte eller til en medhjælper.
- 13) Byggeri til udvidelse af en mindre erhvervsvirksomhed i det åbne land, som lovligt er etableret i en tidligere landbrugsbygning.
- 14) *Panelantenner til mobilkommunikation med tilhørende radiomoduler og transmissionslinks i neutrale farver, som opsættes på eksisterende*

master, der anvendes til offentlig mobilkommunikation, siloer eller høje skorstene, når bebyggelsens højde ikke dermed forøges.

15) Teknikskabe i neutrale farver med en grundplan på maksimalt 2 m² og en højde på maksimalt 2,5 m til brug for de antenner, der er nævnt i nr. 14, og som opsættes på eller umiddelbart ved masten, siloen eller skorstenen.

Stk. 2. Der kræves dog tilladelse efter § 35, stk. 1, for så vidt angår beliggenheden og udformningen af bygninger som omhandlet i stk. 1, nr. 3, 12 og 13, der opføres uden tilknytning til ejendommens hidtidige bebyggelsesarealer. For så vidt angår gyllebeholdere, skal der meddeles tilladelse til en af hensyn til markdriften ønsket placering, medmindre væsentlige hensyn til landskab, natur og miljø samt naboer afgørende taler imod placeringen. En tilladelse skal være betinget af, at gyllebeholderen afskærms med beplantning, og at gyllebeholderen skal fjernes, når den ikke længere er nødvendig for driften.

Stk. 3. Der kan kun i særlige tilfælde meddeles tilladelse efter § 35, stk. 1, til frastykning af en bolig, der er opført på en landbrugsejendom i henhold til bestemmelsen i stk. 1, nr. 12.

Stk. 4. Bestemmelserne i stk. 1, nr. 12 og 13, gælder ikke inden for klitfrednings- og strandbeskyttelseslinjen efter naturbeskyttelsesloven.

Stk. 5. Stk. 1 finder ikke anvendelse på campinghytter.

Ved lov nr. 358/2013 indføjedes nr. 14 og nr. 15, hvorefter opsætning af panelantenner til mobilkommunikation (nr.14) på eksisterende master mv. og tilhørende mindre teknikskabe (nr. 15) under visse betingelser er undtaget fra kravet om landzonetilladelse. Det er en forudsætning, at der er tale om eksisterende master til offentlig mobilkommunikation, dvs. mobiltjenester hvor enhver kan tegne abonnement, eller eksisterende siloer og høje skorstene. Ved høje skorstene forstås ifølge lovbemærkningerne skorstene på mindst 20 m. Det fremgår af nr. 14, at antennen ikke må forøge højden af den eksisterende mast eller bygning, dvs. at den skal monteres under top eller taghøjde. Såvel antenner som teknikskabe skal være i neutral farve. Ifølge lovbemærkningerne kan det f.eks. være hvid eller grå, eller indfarvet i forhold til baggrunden, således at de falder i med omgivelserne. Ønskes der opsat antenner eller teknikskabe, der fraviger de angivne betingelser – herunder størrelseskravene for teknikskabe – kræves landzonetilladelse. Det er ikke præciseret i forarbejderne, hvad der forstås ved kravet om placering af teknikskabe på eller umiddelbart ved masten.

Kapitel 7. Zoneinddeling og landzoneadministration

Forholdet til bestemmelsen i § 36, stk. 1, nr. 8, og spørgsmålet om byggetilladelse ses ikke afklaret i forbindelse med lovændringen, se Planlovskommentaren s. 640. Selv om opsætning af mobilantenner iht. bygningsreglementet ikke automatisk udløser krav om byggetilladelse, men alene kræver anmeldelse, må det dog efter indføjelserne af § 36, stk. 1, nr. 14, antages, at opsætning af mobilantenner, der ikke opfylder betingelserne i nr. 14, kræver landzonetilladelse, uanset om byggetilladelse er påkrævet eller ej. Opsætning af master eller andre typer af bærende konstruktioner kræver såvel byggetilladelse som landzonetilladelse, se om praksis Planlovskommentaren s. 594ff.

Sommerhusområder

§ 40 a

Kommunalbestyrelsen kan dispensere fra forbuddet i § 40, stk. 1, til en ejers udlejning til helårsbeboelse af en helårssejret bolig i et sommerhusområde på de små øer, hvis dispensationen kan anses at medvirke til en gunstig udvikling på øen. Anvendelseskiftet af boligens benyttelse til helårsbeboelse kræver ikke byggesagsbehandling i henhold til byggeloven. Bestemmelserne i kapitel VII i lov om midlertidig regulering af boligforholdene finder ikke anvendelse på boliger, der benyttes til helårsbeboelse efter denne bestemmelse.

Stk. 2. En dispensation bortfalder ved anvendelseskifte eller ejers lovlige ibrugtagning af boligen til egen helårsbeboelse.

Stk. 3. De i stk. 1 nævnte små øer omfatter Agersø, Anholt, Askø inkl. Lilleø, Avernakø, Barsø, Birkholm, Bjørnø, Baagø, Drejø, Egholm, Endelave, Fejø, Femø, Fur, Hjarnø, Hjortø, Lyø, Mandø, Nekselø, Omø, Orø, Sejerø, Skarø, Strynø, Tunø, Venø og Aarø.

Ved lov nr. 1530/2014 blev der med virkning fra 1. januar 2015 indføjet en ny § 40 a, hvor der for 27 nærmere angivne småøer gives kommunalbestyrelsen mulighed for at dispensere fra forbuddet i § 40, stk. 1, ved udlejning af boliger i sommerhusområder.

Baggrunden for forslaget var ifølge lovbemærkningerne bl.a., at indbyggertallet på de små øer var blevet mere end halveret i perioden fra 1930 til 2010, og at der var et behov for at kunne udleje til helårsbeboelse i sommerhusområder. Lovændringen indgik i det d. 13. november 2014 fremsatte forslag L 70 (forsøgsordning for kyst- og naturturisme), der i forbindelse med udvalgsbehandlingen blev opdelt i to lovforslag, se betænkning af 4. december 2014 til L 70. Ved lovændringen skete tillige en ændring af byggeloven, hvorefter der ikke kræves byggetilladelse til anvendelse af sommerhus til helårsbeboelse, der er tilladt i medfør af § 40 a. Det fremgår tillige af § 40 a, stk. 1, at der ikke i øvrigt kræves byggesagsbehandling.

Der er i *stk. 1* fastsat to kriterier for meddelelse af dispensation. For det første skal boligen være helårsegnet, dvs. at det skal være egnet i relation til størrelse, faciliteter, isolering og tilstand. Ifølge lovbemærkningerne vil meget små sommerhuse eller sommerhuse uden tilfredsstillende faciliteter eller isolering ikke være egnede. Bygningsreglementets krav til isolering af helårsbeboelse kræves dog ikke opfyldt. Det fremgår udtrykkeligt af *stk. 1*, at anvendelsesskiftet ikke kræver byggesagsbehandling, herunder til opfyldelse af isole- ringskrav.

For det andet skal dispensation medvirke til en gunstig udvikling på øen. Ifølge lovbemærkningerne er det op til kommunerne at vurdere, om helårsbeboelse i det pågældende sommerhus er ønskelig ud fra kommunale forudsætninger, herunder kommunens ønsker til planlægningen for området og situationen i området. Det er således op til kommunen at afgøre, om den vil vægte hensynet til helårsbeboelse større end modstående hensyn eller omvendt. Anden lovgivning, herunder beskyttelse af Natura 2000-områder, skal dog iagt- tages.

En dispensation bortfalder ifølge *stk. 2* ved anvendelsesskifte eller ved ejers lovlige ibrugtagning af boligen til egen helårsbeboelse. Ved anvendelsesskifte forstås ifølge lovbemærkningerne ibrugtagning af sommerhuset til ferieboligformål efter en lejers fraflytning. Lejerskifte er uden betydning og der skal heller ikke søges fornyet dispensation ved ejers salg eller anden overdragelse af sommerhuset, f.eks. i forbindelse med skilsmisse, arv mv.

Det fremgår af *stk. 3* på hvilke øer § 40 a finder anvendelse. Bestemmel- sen retter sig mod de samme øer, som modtager ø-tilskud iht. lov om kom- munal udligning og støtte mv. efter lov om støtte til de små øsamfund.

KAPITEL 10

Tilbageførsel

§ 47

Kommunalbestyrelsen kan ekspropriere fast ejendom, der tilhører private, eller private rettigheder over fast ejendom, når ekspropriationen vil være af væsentlig betydning for virkeliggørelsen af en lokalplan eller en byplanvedtægt.

***Stk. 2.* Ved ekspropriation til erhvervelse af ejendomsret bortfalder alle rettigheder over det eksproprierede, medmindre andet bestemmes i det enkelte tilfælde.**

***Stk. 3.* Ved ekspropriationens gennemførelse finder bestemmelserne i lov om offentlige veje § 45 og §§ 47-49 tilsvarende anvendelse.**

Ved lov nr. 1520/2014 om offentlige veje m.v. foretages med virkning fra 1. juli 2015 en konsekvensrettelse i *stk. 3* som følge af vedtagelsen af en ny vejlov. Henvisningen i *stk. 3* til vejloven ændres herefter til §§ 99-102.

§ 50

Taksationsmyndighederne efter lov om offentlige veje fastsætter erstatning for ekspropriation efter § 47, overtagelse efter § 47 A og for tilbageførsel efter § 46. Disse myndigheder afgør endvidere spørgsmål om berettigelsen af krav efter §§ 47 A, 48 og 49.

***Stk. 2.* Om sagernes behandling for taksationsmyndighederne og erstatningens fastsættelse og udbetaling m.v. finder §§ 51-56 og §§ 59-67 i lov om offentlige veje tilsvarende anvendelse.**

Ved lov nr. 1520/2014 om offentlige veje m.v. foretages med virkning fra 1. juli 2015 en konsekvensrettelse i *stk. 2* som følge af vedtagelsen af en ny vej-

Kapitel 10. Tilbageførsel

lov. Henvisningen i stk. 2 til vejloven ændres herefter til §§ 103, 104 og 108-122.

KAPITEL 12

Tilsyn

§ 51

Kommunalbestyrelsen påser overholdelsen af denne lov og de regler, der er fastsat med hjemmel i loven, samt af bestemmelserne i lokalplaner og i de efter § 68, stk. 2, opretholdte vedtægter og planer m.v., jf. dog stk. 2.

Stk. 2. Miljøministeren påser overholdelsen af § 11 g og regler, der med hjemmel i § 11 g, *stk. 3*, og § 11 h er fastsat for administrationen af § 11 g, for så vidt angår anlæg, hvor kompetencen er henlagt til ministeren i regler udstedt i medfør af § 11 i.

Stk. 3. Kommunalbestyrelsen skal foretage indberetning til miljøministeren, når kommunalbestyrelsen får kendskab til et ulovligt forhold i tilfælde, hvor miljøministeren efter *stk. 2* er tilsynsmyndighed.

Stk. 4. Tilsynsmyndigheden påser, at påbud og forbud efter denne lov efterkommes, og at vilkår fastsat i tilladelser, dispensationer m.v. overholdes.

Stk. 5. Tilsynsmyndigheden skal foranledige et ulovligt forhold lovliggjort, medmindre forholdet har underordnet betydning.

Ved *lov nr. 1630/2013* skete en konsekvensrettelse i *stk. 2* som følge af ændring af VVM-bestemmelserne.

Administrative bestemmelser

§ 54 b

Miljøministeren opretter et landsdækkende digitalt register, der skal indeholde oplysninger om planer, der er tilvejebragt efter denne lov. Registeret skal endvidere indeholde oplysning om de i stk. 6 nævnte planer. Drift, udformning og placering af registeret sker efter forhandling med de kommunale parter.

Stk. 2. Miljøministeren fastsætter regler om, at kommunalbestyrelsen til registeret digitalt skal indberette oplysninger om forslag til og endeligt vedtagne lokalplaner og forslag til og endeligt vedtagne rammer i kommuneplaner for lokalplaners indhold *samt selvstændige VVM-redegørelser*.

Stk. 3. Miljøministeren kan fastsætte regler om, at kommunalbestyrelsen digitalt skal indberette oplysninger om andre emner i kommuneplaner til registeret.

Stk. 4. Registeret er offentligt tilgængeligt, og brug af registeret er gratis.

Stk. 5. Miljøministeren fastsætter regler for kommunalbestyrelsens digitale indsendelse og indberetning af planer og planforslag m.v. til registeret, herunder regler om tekniske krav m.v.

Stk. 6. Miljøministeren fastsætter regler om, at gældende byudviklingsplaner, bygningsvedtægter, byplanvedtægter, lokalplaner, rammer i kommuneplaner for lokalplaners indhold, herunder oplysninger om zonestatus, der er endeligt vedtaget inden den 15. september 2006, skal indberettes digitalt til registeret inden en bestemt dato. Miljøministeren kan endvidere fastsætte regler om, at følgende planer m.v. i henhold til den tidligere bygge- og byplanlovgivning skal indberettes digitalt til registeret inden en bestemt dato, i det omfang de er opretholdt: Markplaner, reguleringsplaner, udredningsplaner, retningsplaner, magelægsplaner, beslutninger om friholdelse af et område for bebyggelse og beslutninger om bevaring af bebyggelsers ydre fremtræden.

Stk. 7. Miljøministeren fastsætter regler, der skal sikre sammenhængen mellem registeret og matriklen i forbindelse med matrikulære forandringer af ejendomme, der er omfattet af en lokalplan, herunder regler om tekniske krav m.v.

Ved lov nr. 1630/2013 ændredes formuleringen af stk. 2, således at bemyndigelsesbestemmelsen som følge af ændring af VVM-bestemmelserne også omfatter selvstændige VVM-redegørelser. Bemyndigelsen er udnyttet ved bekendtgørelse nr. 418 af 28. april 2014 om det digitale planregister PlansystemDK.

§ 56

En tilladelse eller dispensation efter denne lov bortfalder, hvis den ikke er udnyttet, inden 3 år efter at den er meddelt, eller ikke har været udnyttet i tre på hinanden følgende år, jf. dog § 5, stk. 3.

Stk. 2. En hidtidig ret til at udnytte en ejendom på en måde, som er i strid med § 38 a, en lokalplan eller en efter § 68, stk. 2, opretholdt plan, eller som ville kræve tilladelse eller dispensation efter denne lov, bortfalder, når retten ikke har været udnyttet i 3 på hinanden følgende år. Dette gælder, selv om retten hviler på en tilladelse eller dispensation.

Ved lov nr. 1529/2014 indføjedes i *stk. 1* med virkning fra 1. januar 2015 en henvisning til stk. 3 i den nye § 5 om tilladelse til kyst- og naturturismeprojekter. Ifølge § 5, stk. 3 bortfalder miljøministerens tilladelse, hvis den ikke er udnyttet 5 år efter meddelelse af tilladelsen. Tilsvarende gælder eventuelle lokalplaner eller landzonetilladelser, der er meddelt som opfølgning på miljøministerens tilladelse. Der henvises til bemærkningerne til § 5.

§ 57 a

Miljøministeren kan pålægge regionsråd og kommunalbestyrelser at tilvejebringe oplysninger til brug for landsplanarbejdet samt oplysninger, som er nødvendige for at sikre det samlede overblik over hovedstadsområdet udvikling, jf. § 5 i, stk. 2. Oplysningerne kan forlanges afgivet i en bestemt form.

Stk. 2. Efter anmodning fra miljøministeren og kommunalbestyrelser skal myndigheder samt koncessionerede og tilsvarende virksomheder give de oplysninger, der er nødvendige for henholdsvis landsplanlægningen og kommuneplanlægningen.

Stk. 3. Offentlige myndigheder samt koncessionerede og tilsvarende virksomheder skal give miljøministeren oplysninger om forberedelse eller udførelse af undersøgelser, planlægning og større anlægsdispositioner, som kan få betydning for landsplanlægningen.

Stk. 4. Der skal gives kommunalbestyrelsen lejlighed til at udtale sig, inden en statslig myndighed eller en koncessioneret eller tilsvarende virksomhed træffer beslutning om beliggenheden eller udførelsen af større anlæg eller institutioner inden for kommunen.

Stk. 5. Efter anmodning fra miljøministeren henholdsvis kommunalbestyrelsen skal myndigheder, private virksomheder samt koncessionerede og tilsvarende virksomheder give de oplysninger og foretage de undersøgelser, der er nødvendige for en vurdering af de miljømæssige konsekvenser, når de påtænker at etablere de i § 11 g omhandlede anlæg.

Ved lov nr. 80/2014 ændredes *stk. 2* som en konsekvens af, at der ikke længe skal udarbejdes regionale udviklingsplaner iht. planloven. Miljøministeren kan fortsat iht. *stk. 1* pålægge regionsråd at tilvejebringe oplysninger til brug for bl.a. landsplanarbejdet.

Klage og søgsmål

§ 58

Til Natur- og Miljøklagenævnet som sammensat efter § 5, stk. 1, nr. 2, i lov om Natur- og Miljøklagenævnet kan påklages:

- 1) Kommunalbestyrelsens afgørelser efter § 35, stk. 1, jf. dog § 5, stk. 4.
- 2) Kommunalbestyrelsens afgørelser efter § 47, stk. 1.
- 3) Kommunalbestyrelsens, *regionsrådets* og miljøministerens afgørelser om tilladelser efter regler fastsat af miljøministeren i henhold til § 11 g, stk. 3, jf. dog stk. 2.
- 4) Kommunalbestyrelsens afgørelser om andre forhold, der er omfattet af denne lov og regler udstedt i medfør af loven, for så vidt angår retlige spørgsmål, jf. dog stk. 2.
- 5) Miljøministerens afgørelser om andre forhold i sager, hvor ministeren har overtaget kommunalbestyrelsens opgaver og beføjelser efter regler fastsat i henhold til § 11 i, stk. 1, for så vidt angår retlige spørgsmål, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. Miljøministeren kan fastsætte regler om, at klager over VVM-afgørelser, der er omfattet af stk. 1, nr. 4 og 5, i visse tilfælde skal behandles af Natur- og Miljøklagenævnet som sammensat efter § 5, stk. 1, nr. 1, i lov om Natur- og Miljøklagenævnet.

Ved lov nr. 1529/2014 indføjedes med virkning fra 1. januar 2015 i stk. 1, nr. 1 en henvisning til stk. 4 i den nye § 5 om tilladelse til kyst- og naturturismeprojekter. Ifølge § 5, stk. 4, kan landzonetilladelser, der er meddelt som opfølgning på miljøministerens tilladelse til et kyst- og naturturismeprojekt alene påklages for så vidt angår retlige spørgsmål. Indskrænkningen af klageadgangen er begrundet med, at selve interesseafvejningen sker ved miljøministerens tilladelse, der ikke kan påklages.

Ved lov nr. 1630/2013 skete en konsekvensrettelse i stk. 1, nr. 3, som følge af de ændrede VVM-bestemmelser.

Ved lov nr. 80/2014 ophævedes stk. 2 om afskæring af klageadgang vedrørende kommuneplaners overensstemmelse med de regionale udviklingsplaner som konsekvens af, at der ikke længere skal udarbejdes regionale udviklingsplaner iht. planloven. Endvidere udgik »regionsrådet« af stk. 1, nr. 4.

Ved lov nr. 742/2014 ændredes stk. 1, nr. 3, i forbindelse med overflytning af VVM-kompetence til regionsrådet for så vidt angår anlæg til råstofindvinding på land, se kommentaren til § 11 i.

§ 60

Klage skal være indgivet skriftligt inden 4 uger efter, at afgørelsen er meddelt. Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. I tilfælde, hvor en afgørelse træffes indirekte og således ikke meddeles eller offentliggøres, regnes fristen fra det tidspunkt, hvor klageren har fået kendskab til afgørelsen. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller en helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag.

Stk. 2. Klage til Natur- og Miljøklagenævnet indgives skriftligt til den myndighed, der har truffet afgørelsen. Myndigheden skal, hvis den vil fastholde afgørelsen, snarest og som udgangspunkt ikke senere end 3 uger efter klagefristens udløb videresende klagen til Natur- og Miljøklagenævnet. Klagen skal ved videresendelsen være ledsaget af den påklagede afgørelse, de dokumenter, der er indgået i sagens bedømmelse, og en udtalelse fra myndigheden med myndighedens bemærkninger til sagen og de anførte klagepunkter.

Stk. 3. Når myndigheden videresender klagen til Natur- og Miljøklagenævnet, sender den samtidig en kopi af sin udtalelse til de i klagesagen involverede med en frist for at afgive bemærkninger til Natur- og Miljøklagenævnet på 3 uger fra modtagelsen.

Stk. 4. Myndigheden skal straks underrette Natur- og Miljøklagenævnet, hvis den, efter at klagen er videresendt til nævnet, inddrages i forhandlinger med adressaten for afgørelsen og klageren om tilpasninger af det ansøgte projekt, der er af betydning for klagen. Natur- og Miljøklagenævnet kan sætte behandlingen af sagen i bero, indtil forhandlingerne er afsluttet. Myndigheden underretter nævnet om resultatet af forhandlingerne, når de er afsluttet.

Stk. 5. Ved rettidig klage efter § 58, stk. 1, nr. 3, 4 og 5, kan Natur- og Miljøklagenævnet bestemme, at en af kommunalbestyrelsen eller miljøministeren meddelt tilladelse eller godkendelse ikke må udnyttes, og at et

påbud ikke skal efterkommes. Er et bygge- eller anlægsarbejde iværksat, kan nævnet påbyde dette standset.

Stk. 6. En tilladelse efter § 35, stk. 1, må ikke udnyttes før klagefristens udløb. Rettidig klage efter § 58, stk. 1, nr. 1 og 2, har opsættende virkning, medmindre Natur- og Miljøklagenævnet bestemmer andet.

Stk. 7. Natur- og Miljøklagenævnet påser, at den, som har modtaget en tilladelse, underrettes om klagen. Når klage indgives til kommunalbestyrelsen, underretter kommunalbestyrelsen straks den, der har modtaget en tilladelse, om klagen.

Ved lov nr. 86/2014 gennemføres en række ændringer af § 60 med henblik på obligatorisk digital selvbetjening ved indgivelse af klage (stk. 2) samt obligatorisk videresendelse af klage over lokalplan (stk. 5). Endvidere indføres yderligere bestemmelser om myndighedens videresendelse af klage i det digitale system (stk. 6-7). Ændringerne træder i kraft, når det nye digitale klagesystem er klar. Dette forventedes ifølge lovbemærkningerne at ske i maj 2014. Med virkning fra 23. oktober 2014 blev det ved bekendtgørelse nr. 1125 af 16. oktober 2014 obligatorisk for førsteinstanser at bruge den digitale klageportal fra d. 23. oktober. Men anvendelsen var endnu ikke gjort obligatorisk for borgerne ved udgangen af 2014, bl.a. henset til behov for afprøvning af klageportalen. Der er således endnu ikke fastsat en ikrafttrædelsesdato for borgernes anvendelse af klageportalen. Henset hertil er ændringerne ikke indarbejdet i § 60, men angives særskilt her:

§ 60, stk. 2, 1. pkt. ophæves, og i stedet indsættes:

»Klage til Natur- og Miljøklagenævnet indgives skriftligt til den myndighed, der har truffet afgørelsen, ved anvendelse af digital selvbetjening, jf. dog § 18 b, stk. 2-4, i lov om Natur- og Miljøklagenævnet. Endvidere skal efterfølgende kommunikation om klagesagen ske ved anvendelse af digital selvbetjening. En klage anses for indgivet, når den er tilgængelig for myndigheden.«

I § 60, stk. 2, 2. pkt. der bliver 4. pkt., indsættes efter »Natur- og Miljøklagenævnet«: », jf. dog stk. 5«.

I § 60 indsættes efter stk. 4 som nye stykker:

»Stk. 5. Ved klage over afgørelse om endelig vedtagelse af en lokalplan efter § 27, stk. 1, hvor kommunalbestyrelsen vil igangsætte proceduren efter §§ 24-27 med henblik på vedtagelse af en ny lokalplan, skal kommunalbestyrelsen snarest videresende klagen vedlagt afgørelsen til Natur- og Miljøklagenævnet. I sådanne tilfælde finder stk. 2, 5. pkt., og stk. 3 og 4 ikke anvendelse. Kommunalbestyrelsen underretter Natur- og Miljøklagenævnet om vedtagelse af den nye lokalplan.

Stk. 6. Myndighedens videresendelse af klage til og efterfølgende kommunikation om klagesagen med Natur- og Miljøklagenævnet skal ske ved anvendelse af digital selvbetje-

Kapitel 14. Klage og søgsmål

ning. Det samme gælder sager, hvor klage ikke er indgivet ved anvendelse af digital selvbetjening, men hvor Natur- og Miljøklagenævnet har truffet afgørelse om, at klagen ikke afvises.

Stk. 7. Indgives en klage ikke ved anvendelse af digital selvbetjening, skal myndigheden snarest videresende klagen til Natur- og Miljøklagenævnet. I sådanne tilfælde finder stk. 2, 4. og 5. pkt., og stk. 3 ikke anvendelse.«

Stk. 5-7 bliver herefter stk. 8-10.

Ved ændringen af *stk. 2, 1. pkt.*, bliver det obligatorisk at indgive klage til den myndighed, der har truffet afgørelsen, via den digitale selvbetjening. Det forudsættes i lovbemærkningerne, at myndigheden i et vist omfang er klager behjælpelig med vejledning til helt grundlæggende spørgsmål, herunder angivelse af web-adresse mv. i overensstemmelse med forvaltningslovens § 7, stk. 1. Natur- og Miljøklagenævnet vil ligeledes stille en supportfunktion til rådighed vedr. tekniske forhold. Udgangspunktet er, at klager, der ikke indgives via digital selvbetjening, afvises, jf. § 18 b i lov om Natur- og Miljøklagenævnet. En klage kan dog ikke afvises, hvis det vil være i strid med internationale og EU-retlige forpligtelser om ret til at klage over trufne afgørelser, jf. § 18 b, stk. 3. Natur- og Miljøklagenævnet vil endvidere kunne undlade at afvise en klage, hvis klager pga. særlige forhold ikke må forventes at kunne anvende digital selvbetjening eller hvis der er klare økonomiske fordele for nævnet ved at behandle klagen. Særlige forhold kan ifølge lovbemærkningerne være særlige handicap, sprogvanskeligheder eller manglende NemID. Afvisning af at tage en sag under realitetsbehandling pga. manglende anvendelse af den digitale selvbetjening er en afgørelse, der følger de almindelige forvaltningsretlige regler og principper om eksempelvis partshøring og begrundelse.

Det fremgår ligeledes af *stk. 2, 2. pkt.*, at efterfølgende kommunikation med Natur- og Miljøklagenævnet skal ske via den digitale selvbetjening, f.eks. ved partshøring eller indgivelse af supplerende oplysninger.

Ifølge *stk. 2, 3. pkt.*, anses en klage for indgivet, når den er tilgængelig for den myndighed, der har truffet afgørelsen. Ifølge lovbemærkningerne vil dette tidspunkt normalt blive registreret automatisk i modtagelsessystemet eller i et datasystem. Kan modtagelsestidspunktet for en digital klage ikke fastlægges som følge af problemer med myndighedens it-system el.lign., må klagen anses for at være kommet frem på det tidspunkt, hvor meddelelsen blev afsendt, hvis der kan fremskaffes pålidelige oplysninger om afsendelsestidspunktet. Det vil ikke komme en klager til skade, at en klage modtages efter fristens udløb, hvis det skyldes et systemnedbrud af den digitale selvbetjening. Såfremt der opstår problemer med selvbetjeningen tæt på udløbet af klagefristen, der kan føre til, at fristen med rimelighed ikke kan overholdes,

anses klagen for at være kommet frem inden for fristen, hvis den gøres tilgængelig inden for en rimelig tid efter, at problemerne er ophørt.

Efter indgivelse af klage vil den myndighed, der har truffet afgørelsen, digitalt modtage oplysning om, at der er indgivet en klage, hvorefter klagen behandles. Såfremt myndigheden ønsker at fastholde afgørelsen, skal klagen videresendes senest tre uger efter klagefristens udløb ved anvendelse af digital selvbetjening, jf. *stk. 6*. Ifølge lovbemærkningerne gælder det også i situationer, hvor en klage er indgivet uden anvendelse af digital selvbetjening, og Natur- og Miljøklagenævnet har truffet afgørelse om, at klagen ikke skal afvises, dvs. at myndigheden skal indføre klagen i den digitale selvbetjening. Det fremgår af *stk. 7*, at en myndigheden snarest skal videresende klager, der indgives uden anvendelse af den digitale selvbetjening. I sådanne tilfælde finder reglerne om myndighedens oplysning af sagen og høring af involverede parter ikke anvendelse.

Særligt for klage over endeligt vedtagne lokalplaner fastsættes det nu i *stk. 5*, at klagen også skal videresendes i de tilfælde, hvor kommunalbestyrelsen vælger at vedtage en ny lokalplan som følge af klagen. Ifølge lovbemærkningerne skyldes denne ændring hensynet til, at Miljø- og Naturklagenævnet umiddelbart skal have mulighed for at tillægge klagen opsættende virkning. Herved kan det sikres, at en bygherre ikke kan realisere den eksisterende lokalplan i den mellemliggende periode.

Lovliggørelse og straf

§ 64

Medmindre højere straf er forskyldt efter den øvrige lovgivning, straffes med bøde den, der

- 1) overtræder bestemmelser i en lokalplan eller en af de efter § 68, stk. 2, opretholdte vedtægter og planer m.v.,
- 2) overtræder § 35, stk. 1, § 39 og § 40, stk. 1,
- 3) tilsidesætter vilkår for en tilladelse eller dispensation m.v. efter loven eller de i medfør af loven udfærdigede forskrifter eller planer eller tilsidesætter kommunalbestyrelsens bestemmelser efter § 37, stk. 2, eller
- 4) undlader at efterkomme et påbud eller forbud, der er udstedt i henhold til loven eller de i medfør af loven udfærdigede forskrifter, herunder påbud om at berigtige et ulovligt forhold.

Stk. 2. Der kan i regler fastsat efter § 11 g, *stk. 3*, fastsættes straf af bøde for overtrædelse af bestemmelser i sådanne regler.

Stk. 3. Der kan pålægges selskaber m.v. (juridiske personer) strafansvar efter reglerne i straffelovens 5. kapitel.

Ved *lov nr. 1630/2013* skete en konsekvensrettelse i *stk. 2* som følge af de ændrede VVM-bestemmelser.

Bilag 2 (Ophævet)

Bilag 2 med afgrænsning af de såkaldte yderområder er ophævet ved *lov nr. 358/2013* i forbindelse med den samtidige ophævelse af det ved *lov nr. 424/2011* indføjede kap. 2 e om planlægning om landzoneadministration for yderområder og ikkebrofaste øer.

Fodnote 1) til lovens titel

- 1) Loven indeholder bestemmelser, der gennemfører dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2011/92/EU af 13. december 2011 om vurdering af visse offentlige og private projekters indvirkning på miljøet (VVM-direktivet), EU-Tidende 2012, nr. L 26, side 1, dele af Rådets direktiv 92/43/EØF af 21. maj 1992 om bevaring af naturtyper samt vilde dyr og planter (EF-habitatdirektivet), EF-Tidende 1992, nr. L 206, side 7, som ændret senest ved Rådets direktiv 2006/105/EF af 20. november 2006, EU-Tidende 2006, nr. L 363, side 368, og dele af Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 2009/147/EF af 30. november 2009 om beskyttelse af vilde fugle, EU-Tidende 2009, nr. L 20, side 7.

Fodnoten blev ændret ved *lov nr. 1630/2013* bl.a. med henvisning til de kodificerede udgaver af VVM-direktivet og fuglebeskyttelsesdirektivet.

Ikrafttrædelsesbestemmelser i ændringslovene

Lov nr. 358 af 9. april 2013 om ændring af lov om planlægning (Nye muligheder i landdistrikterne for erhverv og helårsboliger, ændring af regler om planlægning i kystområder og til butiksformål, ophævelse af tilvejebringelses- og tilslutningspligt til fællesantenneanlæg og opsætning af panelantenner og tekniskskabe i landzone) indeholder følgende ikrafttrædelsesbestemmelser:

§ 2

Stk. 1. Loven træder i kraft dagen efter bekendtgørelsen i Lovtidende, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. Tidspunktet for ikrafttrædelsen af § 1, nr. 9, fastsættes af miljøministeren, dog senest den 1. april 2015.

Stk. 3. § 1, nr. 2, finder ikke anvendelse for kommuners henvendelser til Miljøministeriet om udarbejdelse af regler efter § 22 a, stk. 1, jf. § 3, stk. 1 og stk. 2, 1. pkt., i lov om planlægning om udlæg af areal til udvalgsvarebutikker uden for bymidten, hvor ministerens forslag til bindende regler er offentliggjort før lovens ikrafttræden.

Stk. 4. § 1, nr. 6, finder ikke anvendelse for ansøgninger om tilladelse til planlægning i kystnærhedszonen, der modtages i Miljøministeriet før lovens ikrafttræden, og som opfylder kravene i bekendtgørelse nr. 936 af 23. august 2011 om ansøgning og tilladelse til planlægning i kystnærhedszonen i yderområderne.

Stk. 5. § 1, nr. 6, og § 1, nr. 12, finder ikke anvendelse for ansøgninger om landzonetilladelse modtaget i en kommune før lovens ikrafttræden.

Stk. 6. Regler og beslutninger, der er udstedt i medfør af § 5 m, stk. 4 og 6, § 5 q, stk. 2 og 3, § 5 u og § 5 v i lov om planlægning som ophævet, affattet eller ændret ved denne lovs § 1, nr. 1, 2 og 4-6, forbli-

ver i kraft, indtil de ophæves eller afløses af regler og beslutninger udstedt i medfør af lov om planlægning som ændret ved denne lov.

Lov nr. 1630 af 26. december 2013 om ændring af lov om vandløb, lov om naturbeskyttelse og lov om planlægning (Klassifikation af private og offentlige vandløb, ophævelse af krav om dispensation i en række tilfælde til opførelse af bebyggelse inden for skovbyggelinjen og forenkling af VVM-processen m.v.) indeholder følgende ikrafttrædelsesbestemmelse

§ 4

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. januar 2014.

Stk. 2. Loven finder ikke anvendelse ved Natur- og Miljøklagenævnets behandling af klager over afgørelser efter lov om planlægning eller regler udstedt i medfør heraf truffet før lovens ikrafttræden. For sådanne klager finder de hidtil gældende regler anvendelse.

Stk. 3. Loven finder ikke anvendelse for skriftlige anmeldelser af projekter omfattet af §§ 11 g-11 i i lov om planlægning og regler udstedt i medfør heraf indgivet før lovens ikrafttræden. For sådanne anmeldelser finder de hidtil gældende regler anvendelse.

Lov nr. 1631/2013 af lov om vandforsyning m.v., lov om vurdering og styring af oversvømmelsesrisikoen fra vandløb og søer og forskellige andre love (Konsekvensændringer som følge af lov om vandplanlægning) indeholder følgende ikrafttrædelsesbestemmelse:

§ 17

Stk. 1. Loven træder i kraft dagen efter bekendtgørelsen i Lovtidende, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. Miljøministeren fastsætter tidspunktet for ikrafttræden af §§ 2 og 3, § 4, nr. 2, §§ 5-11, § 12, nr. 1, 3, 4 og 6, § 13, § 14, nr. 1 og 2 og 4-8, og §§ 15 og 16. Ministeren kan herunder bestemme, at ændringerne træder i kraft på forskellige tidspunkter.

Stk. 3. De hidtil gældende regler opretholdes og finder anvendelse på vandplaner og handleplaner opretholdt efter § 42, stk. 1, i lov om vandplanlægning.

Lov nr. 80 af 28. januar 2014 om ændring af lov om erhvervsfremme og forskellige andre love (Ny regional vækst- og udviklingsstrategi, udvidelse af Danmarks Vækstråds opgaver m.v.) indeholder følgende ikrafttrædelsesbestemmelse:

§ 11

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. februar 2014.

Stk. 2. Den regionale vækst- og udviklingsstrategi skal udarbejdes af de nytilltrådte regionsråd første gang i den valgeriode, der indledes i 2014.

Stk. 3. Loven finder ikke anvendelse på ansøgninger indgivet i henhold til lov om erhvervsfremme før lovens ikrafttræden. For sådanne ansøgninger finder de hidtil gældende regler anvendelse.

Stk. 4. De regionale erhvervsudviklingsstrategier, jf. § 10 i lov om erhvervsfremme, forbliver i kraft indtil vedtagelsen af regionale vækst- og udviklingsstrategier, jf. § 8 a, stk. 1, i lov om erhvervsfremme og regional udvikling som affattet ved denne lovs § 1, nr. 10.

Stk. 5. De regionale udviklingsplaner, jf. § 10 a, stk. 1, og § 10 b, stk. 1, i lov om planlægning, forbliver i kraft indtil vedta-

gelsen af regionale vækst- og udviklingsstrategier, jf. § 8 a, stk. 1, i lov om erhvervsfremme og regional udvikling som affattet ved denne lovs § 1, nr. 10.

Stk. 6. Loven finder ikke anvendelse på ansøgninger indgivet i henhold til naturbeskyttelseslovens § 55 a før lovens ikrafttræden. For sådanne ansøgninger finder de hidtil gældende regler anvendelse.

Stk. 7. Loven finder ikke anvendelse på ansøgninger, der indgives i henhold til naturbeskyttelseslovens § 55 a før regionsrådets vedtagelse af en regional vækst- og udviklingsstrategi i henhold til § 8 a, stk. 1, i lov om erhvervsfremme og regional udvikling som affattet ved denne lovs § 1, nr. 10. For sådanne ansøgninger finder de hidtil gældende regler anvendelse.

Stk. 8. Loven finder ikke anvendelse på ansøgninger indgivet i henhold til miljøbeskyttelseslovens § 18 a før lovens ikrafttræden. For sådanne ansøgninger finder de hidtil gældende regler anvendelse.

Stk. 9. Loven finder ikke anvendelse på ansøgninger, der indgives i henhold til miljøbeskyttelseslovens § 18 a før regionsrådets vedtagelse af en regional vækst- og udviklingsstrategi i henhold til § 8 a, stk. 1, i lov om erhvervsfremme og regional udvikling som affattet ved denne lovs § 1, nr. 10. For sådanne ansøgninger finder de hidtil gældende regler anvendelse.

Stk. 10. Loven finder ikke anvendelse på råstofplaner efter lov om råstoffer indtil regionsrådets vedtagelse af en regional vækst- og udviklingsstrategi i henhold til § 8 a, stk. 1, i lov om erhvervsfremme og regional udvikling som affattet ved denne lovs § 1, nr. 10. For sådanne råstofplaner finder de hidtil gældende regler anvendelse indtil regionsrådets vedtagelse af en regional vækst- og udviklingsstrategi i henhold til § 8 a, stk. 1, i lov om erhvervsfremme og regional udvikling som affattet ved denne lovs § 1, nr. 10.

Stk. 11. Loven finder ikke anvendelse på nationalparkplaner efter lov om nationalparker indtil regionsrådets vedtagelse af

Ikrafttrædelsesbestemmelser i ændringslovene

en regional vækst- og udviklingsstrategi i henhold til § 8 a, stk. 1, i lov om erhvervsfremme og regional udvikling som affattet ved denne lovs § 1, nr. 10. For sådanne nationalparkplaner finder de hidtil gældende regler anvendelse indtil regionsrådets vedtagelse af en regional vækst- og udviklingsstrategi i henhold til § 8 a, stk. 1, i lov om erhvervsfremme og regional udvikling som affattet ved denne lovs § 1, nr. 10.

Lov nr. 86 af 28. januar 2014 om ændring af lov om Natur- og Miljøklagenævnet og forskellige andre love (Obligatorisk digital selvbetjening ved indgivelse af klage samt obligatorisk videresendelse af klage over lokalplan til Natur- og Miljøklagenævnet m.v.) indeholder følgende ikrafttrædelsesbestemmelse:

§ 26

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. februar 2014, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. Miljøministeren fastsætter tidspunktet for ikrafttræden af §§ 1-6, § 7, nr. 2 og 3, og §§ 8-25.

Stk. 3. Loven finder ikke anvendelse for klager over afgørelser, der træffes, før loven træder i kraft. For sådanne klager finder de hidtidige regler anvendelse.

Lov nr. 742 af 25. juni 2014 om ændring af lov om miljøbeskyttelse og lov om planlægning (Kapacitet til destruktion af farligt affald og flytning af VVM-kompetence til regionsrådet m.v.) indeholder følgende ikrafttrædelsesbestemmelse:

§ 3

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. juli 2014, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. Miljøministeren fastsætter tidspunktet for ikrafttræden af § 2, nr. 1.

Lov nr. 1520 af 27. december 2014 om offentlige veje m.v. indeholder følgende ikrafttrædelsesbestemmelse:

§ 139

Loven træder i kraft den 1. juli 2015, jf. dog stk. 2.

Stk. 2. Kapitel 8 og § 90, stk. 4, træder i kraft dagen efter bekendtgørelsen i Lovtidende.

Lov nr. 1529 af 27. december 2014 af lov om ændring af lov om planlægning og lov om naturbeskyttelse (Forsøgsordning for kyst- og naturturisme og ophævelse af muligheden for at planlægge for lavenergi- og byggebyggeri i lokalplaner m.v.) indeholder følgende ikrafttrædelsesbestemmelse:

§ 3

Stk. 1. Loven træder i kraft den 1. januar 2015.

Stk. 2. § 1, nr. 5, finder ikke anvendelse på lokalplanforslag, der indeholder krav om lavenergi- og byggebyggeri, som er eller har været i offentlig høring på tidspunktet for lovens ikrafttræden. For sådanne lokalplanforslag finder de hidtil gældende regler anvendelse.

Lov nr. 1530 af 27. december 2014 af lov om ændring af lov om planlægning og byggebyggeri (Helårsbeboelse i sommerhuse i sommerhusområder på de 27 småøer) indeholder følgende ikrafttrædelsesbestemmelse:

§ 3

Loven træder i kraft den 1. januar 2015.

